

CT3011: Inleiding watermanagement

2: Water in de bodem

College 2: Waterbeheer
4 september 2008

Nick van de Giesen
Frans vd Ven

CT3011: Inleiding watermanagement

Samen *werken* met water

Een land dat leeft, bouwt aan zijn toekomst

Bevindingen van de Deltacommissie 2008

DELTA COMMISSIE

CT3011 2: Water in de bodem

 TUDelft

CT3011: Inleiding watermanagement

Colleges:

- 1. Water in de wereld**
- 2. Water in de bodem**
- 3. Polders**
- 4. Irrigatie**
- 5. Kunstwerken & operationeel**
- 6. Reservoirs (+review)**

CT3011: Inleiding watermanagement

Colleges:

1. Water in de wereld
- 2. Water in de bodem**
3. Polders
4. Irrigatie
5. Kunstwerken & operationeel
6. Reservoirs (+review)

CT3011: Inleiding watermanagement

Water in de bodem:

- 1. Wateroverlast in de stad**
- 2. Potentiaal**
- 3. Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq**
- 4. Drainage formules**
- 5. Een droog huis**

1 Wateroverlast in de stad

Water in de bodem:

1. Wateroverlast in de stad

2. Potentiaal

3. Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

4. Drainage formules

5. Een droog huis

1 Wateroverlast in de stad

MSc Lucas vd Winkel:
**Wateroverlast in Delft
en Enschede**

1 Wateroverlast in de stad

Rietland e.o.

MSc Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

Rietland e.o.

Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

Rietland e.o.

Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

**Rietland e.o.
Grondwater**

MSc Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

**Rietland e.o.
Grondwater**

MSc Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

Maatregelen ter bestrijding van
grondwateroverlast in bestaand
stedelijk gebied

Een afweging van maatregelen

Tauw

MSc Lucas vd Winkel

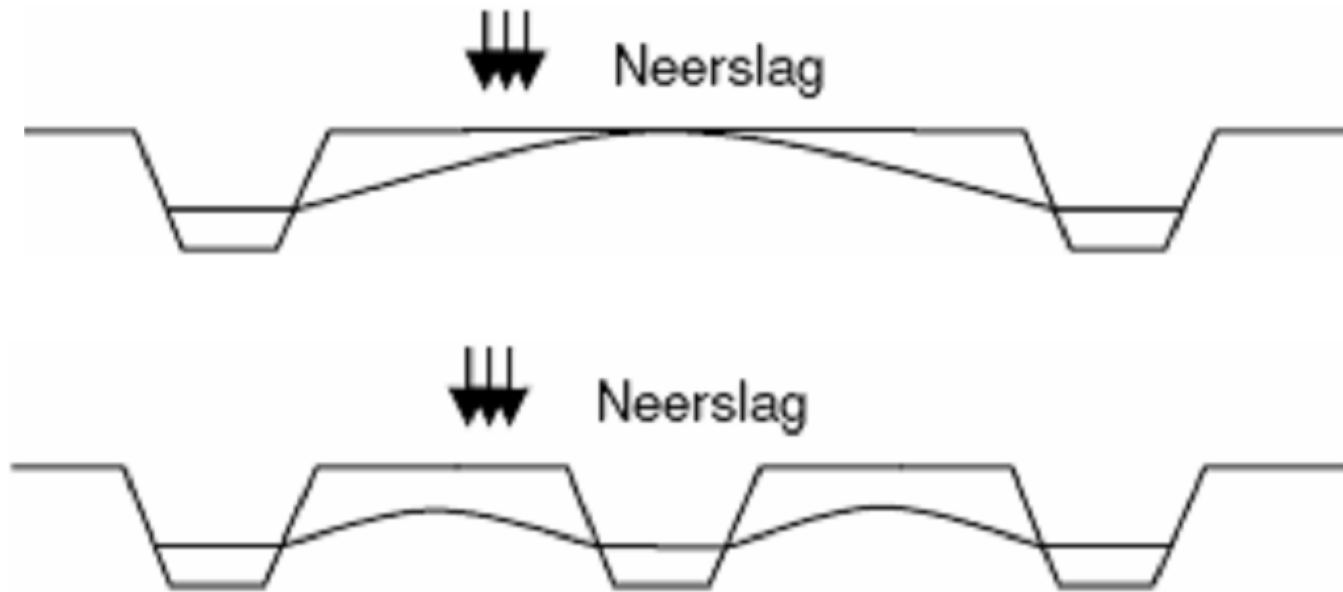
1 Wateroverlast in de stad

Acrylamide

MSc Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

Drainage!

MSc Lucas vd Winkel

1 Wateroverlast in de stad

- **Afstand drains?**
- **Diepte drains?**
- **Hoe beweegt water door bodem?**

2 Potentiaal

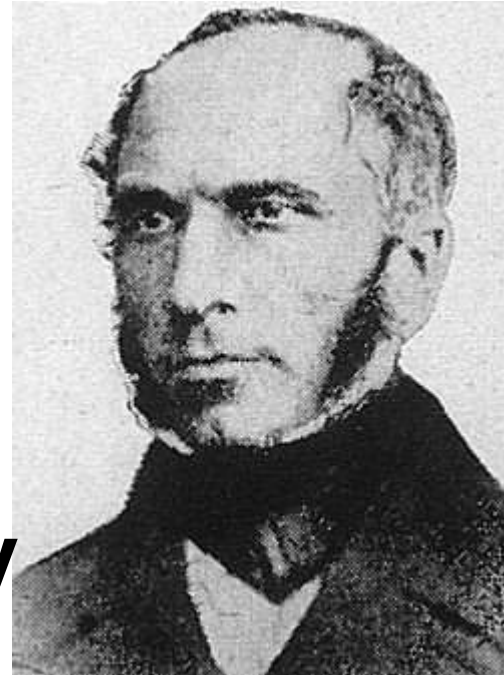
Water in de bodem:

1. Wateroverlast in de stad
- 2. Potentiaal**
3. Darcy $\rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq
4. Drainage formules
5. Een droog huis

2 Potentialiaal

**Water beweegt van hoog naar laag
potentialiaal...**

Darcy

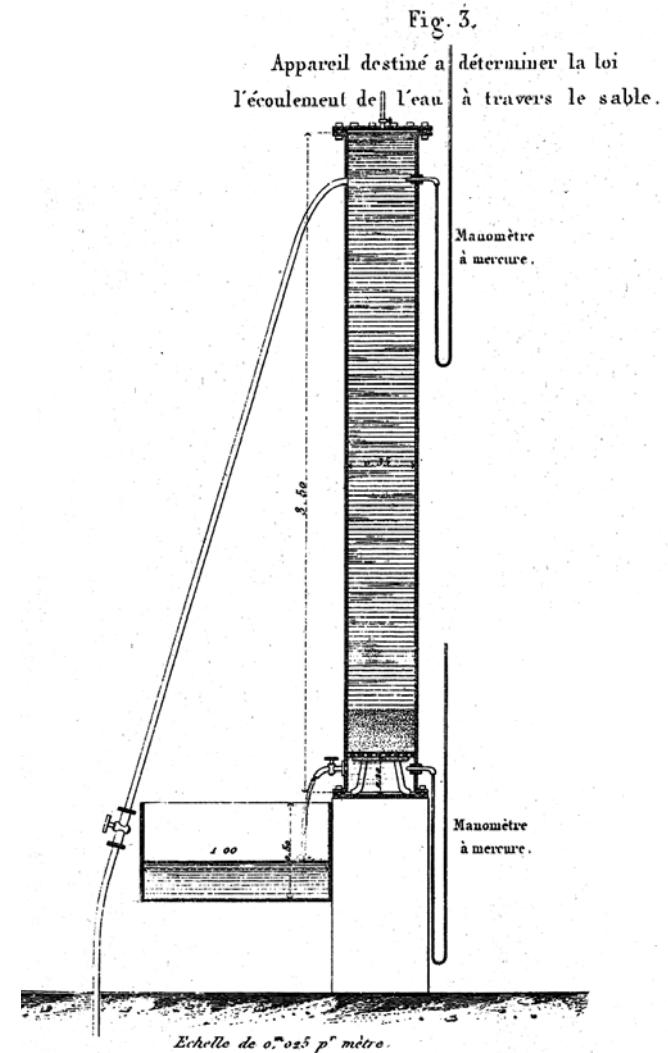

2 Potentiaal

**Water beweegt van
hoog naar laag
potentiaal...**

Zandfilter

$$Q = \frac{ks}{e} [H + e]$$

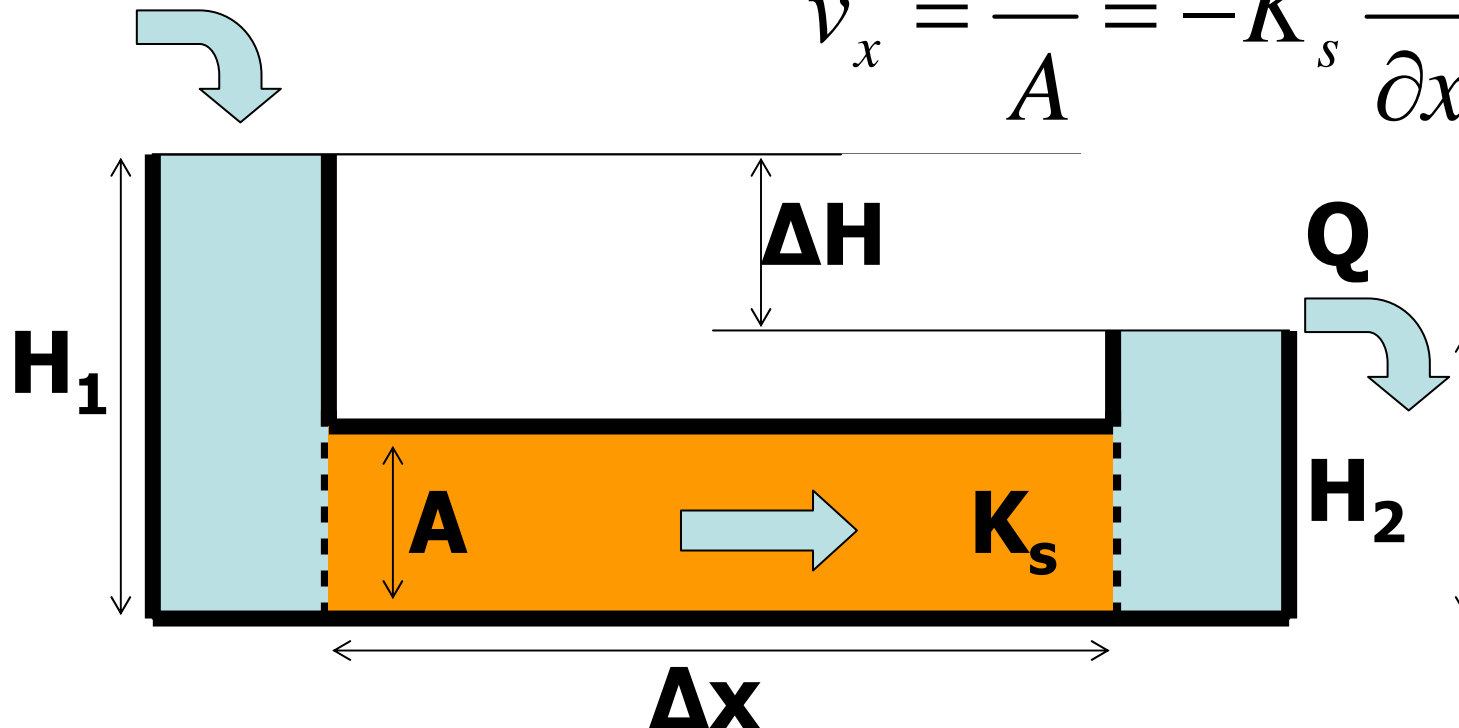

2 Potentiaal

Wet v Darcy

$$Q = A \cdot K_s \frac{H_1 - H_2}{\Delta x}$$

$$v_x = \frac{Q}{A} = -K_s \frac{\partial h}{\partial x}$$

2 Potentiaal

Potentiaal in een punt:

“De energie per hoeveelheid water die nodig is om een oneindig klein beetje zuiver water van een referentie niveau reversibel en isotherm naar het punt te brengen.”

2 Potentiaal

Potentiaal in een punt:

“ De energie per hoeveelheid water die nodig is om een oneindig klein beetje zuiver water van een referentie niveau reversibel en isotherm naar het punt te brengen.”

2 Potentiaal

Potentiaal in een punt:

“ *De energie per hoeveelheid water die nodig is om een oneindig klein beetje zuiver water van een referentie niveau reversibel en isotherm naar het punt te brengen.*”

2 Potentiaal

Potentiaal:

$$\varphi \quad J / kg$$

$$\phi \quad J / m^3$$

$$h \quad J / N = Nm / N = m$$

2 Potentiaal

Potentiaal:

$$\varphi \quad J / kg$$

$$\phi \quad J / m^3$$

$$h \quad J / N = Nm / N = m$$

Stijghoogte

Handigst indien gelijke dichtheid

2 Potentiaal

Potentiaal:

**Peilbuis
installatie**

2 Potentiaal

Potentiaal:

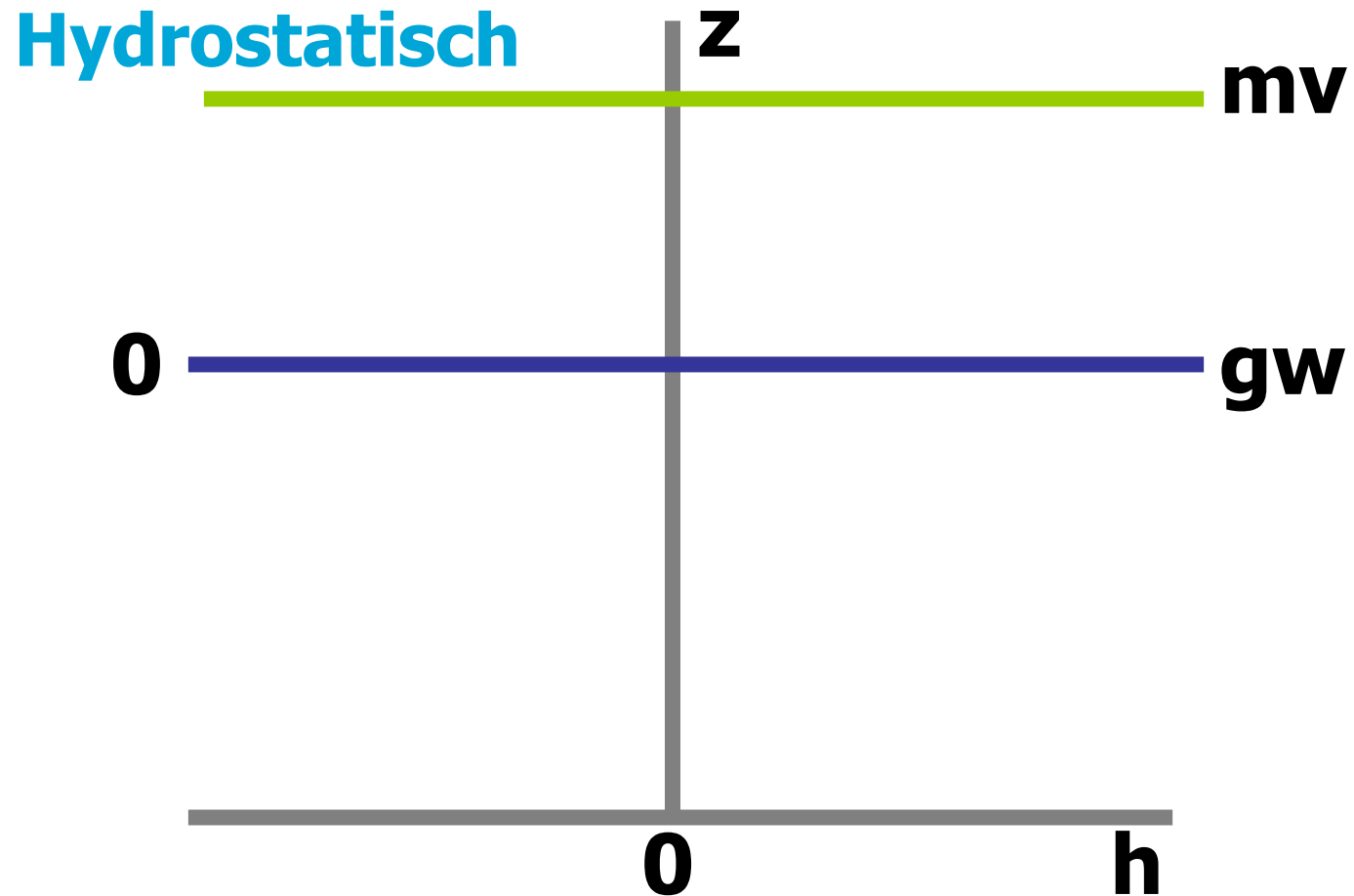
$$h_{tot} = h_g + h_d + h_m + h_{ex} + (h_o + \dots)$$

$$h_g = z$$

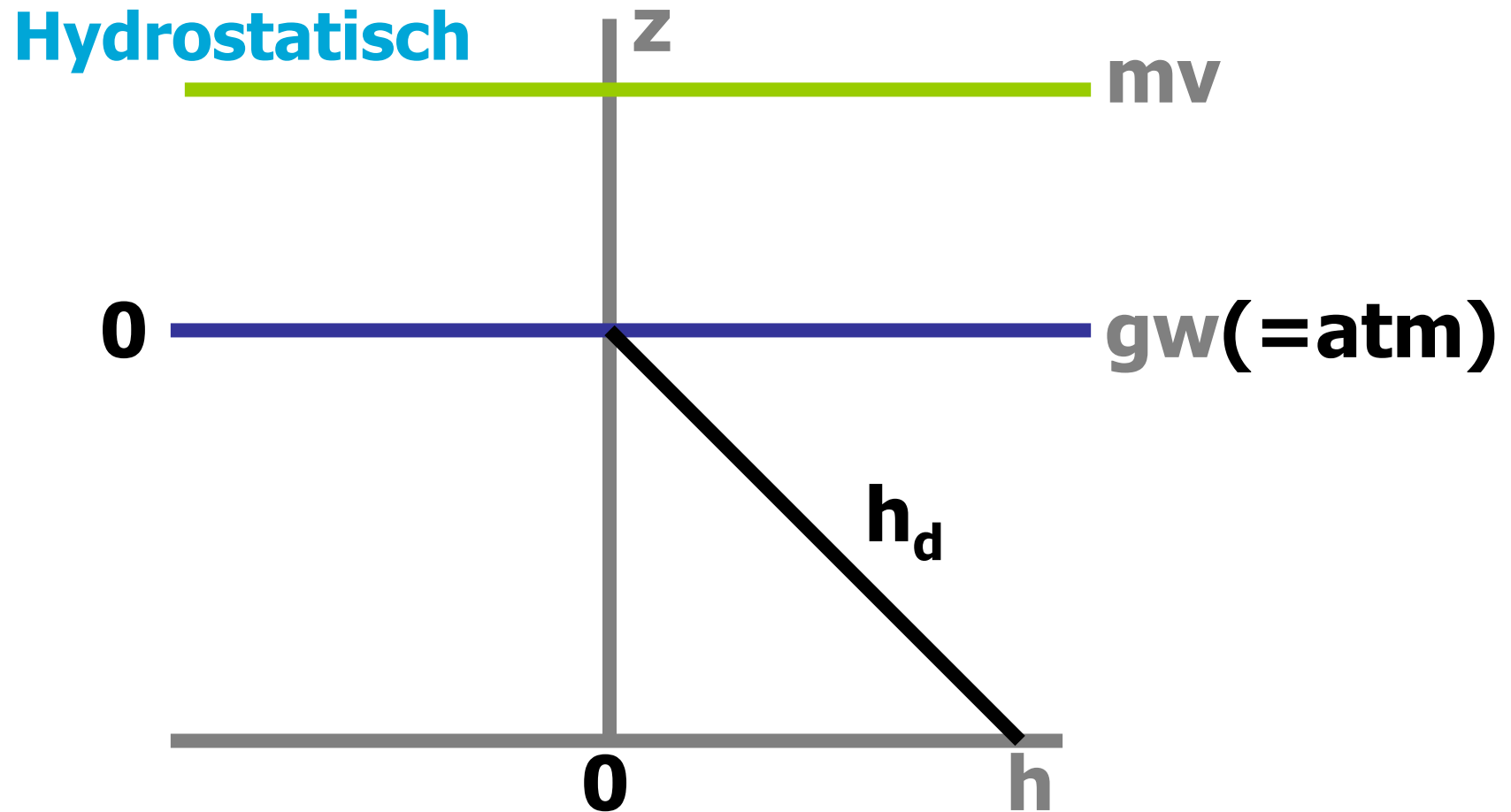
$$h_d = P / \rho \cdot g \quad (= D - z, \text{ hydrostatisch})$$

$$h_{ex} = 0 \quad (\text{atmosferisch})$$

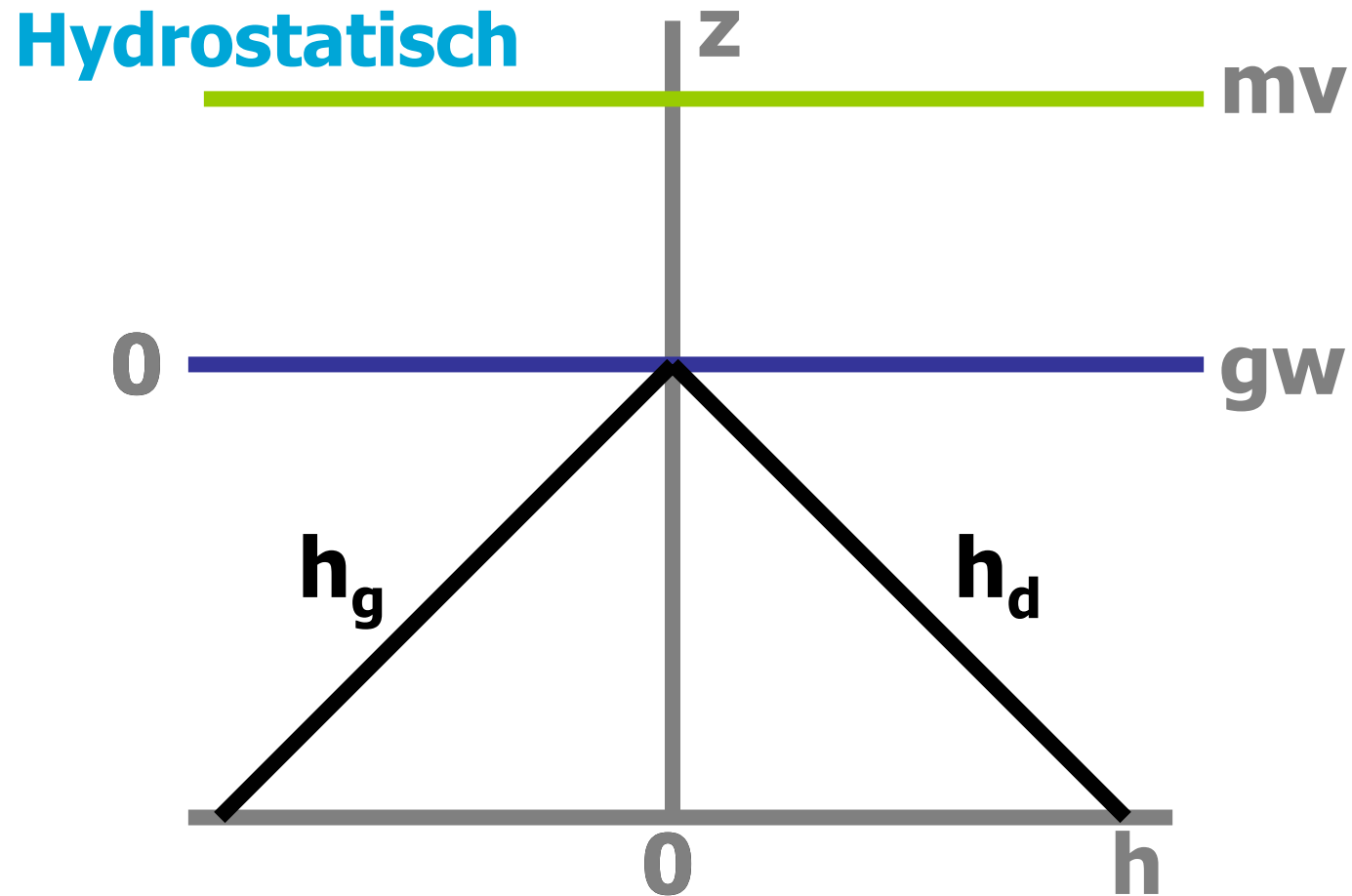
2 Potentiaal

2 Potentiaal

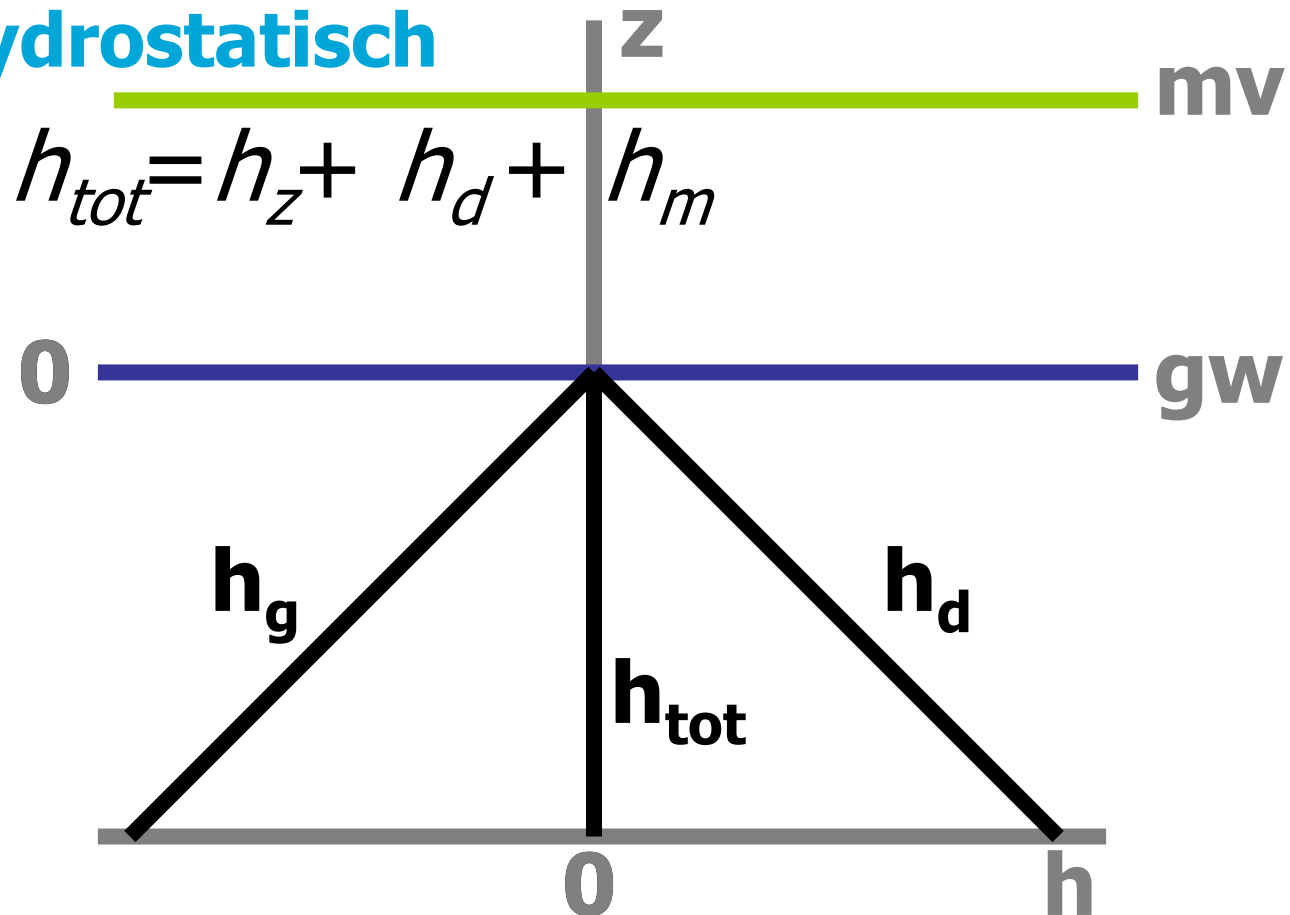

2 Potentiaal

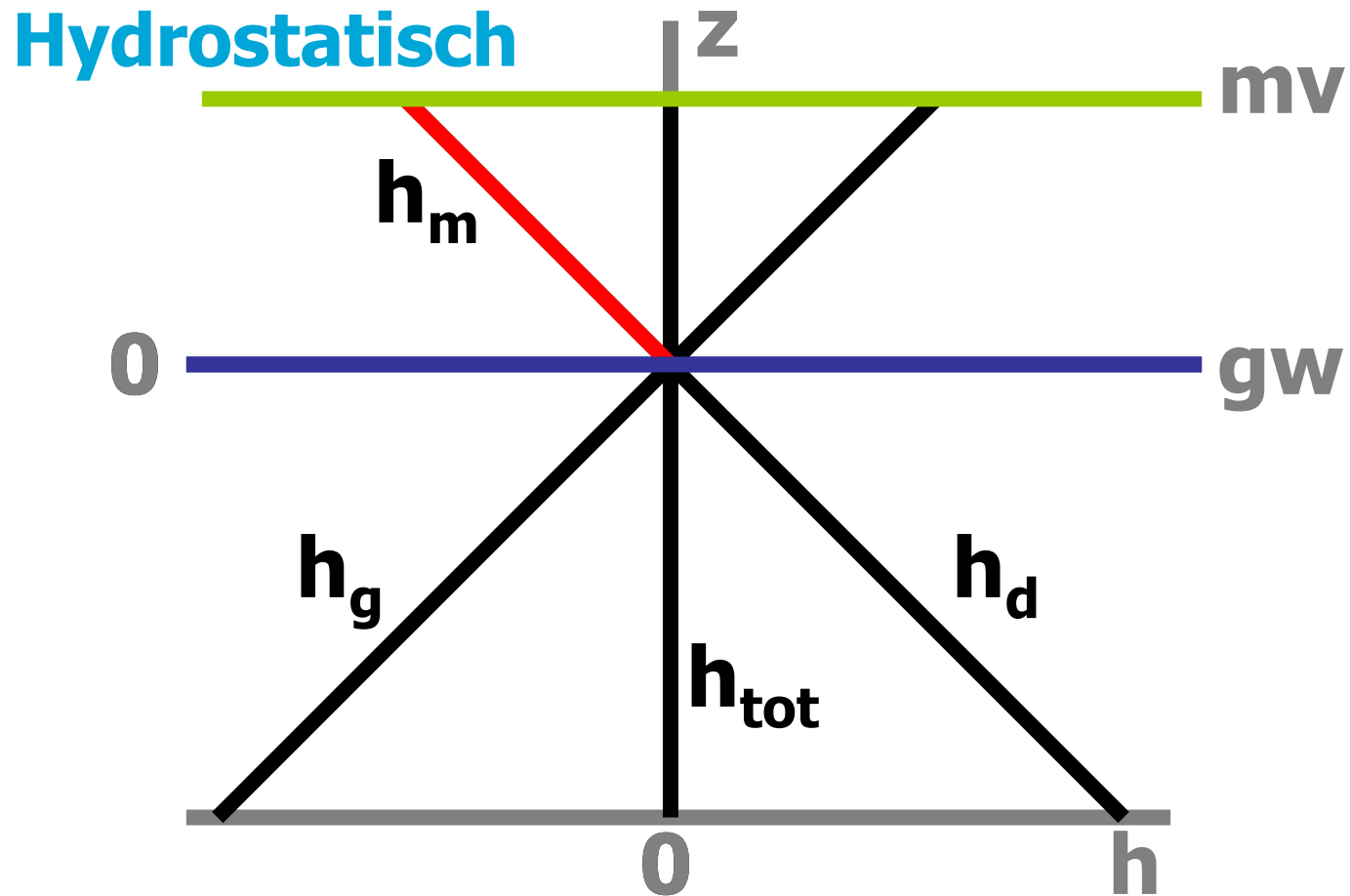

2 Potentiaal

Hydrostatisch

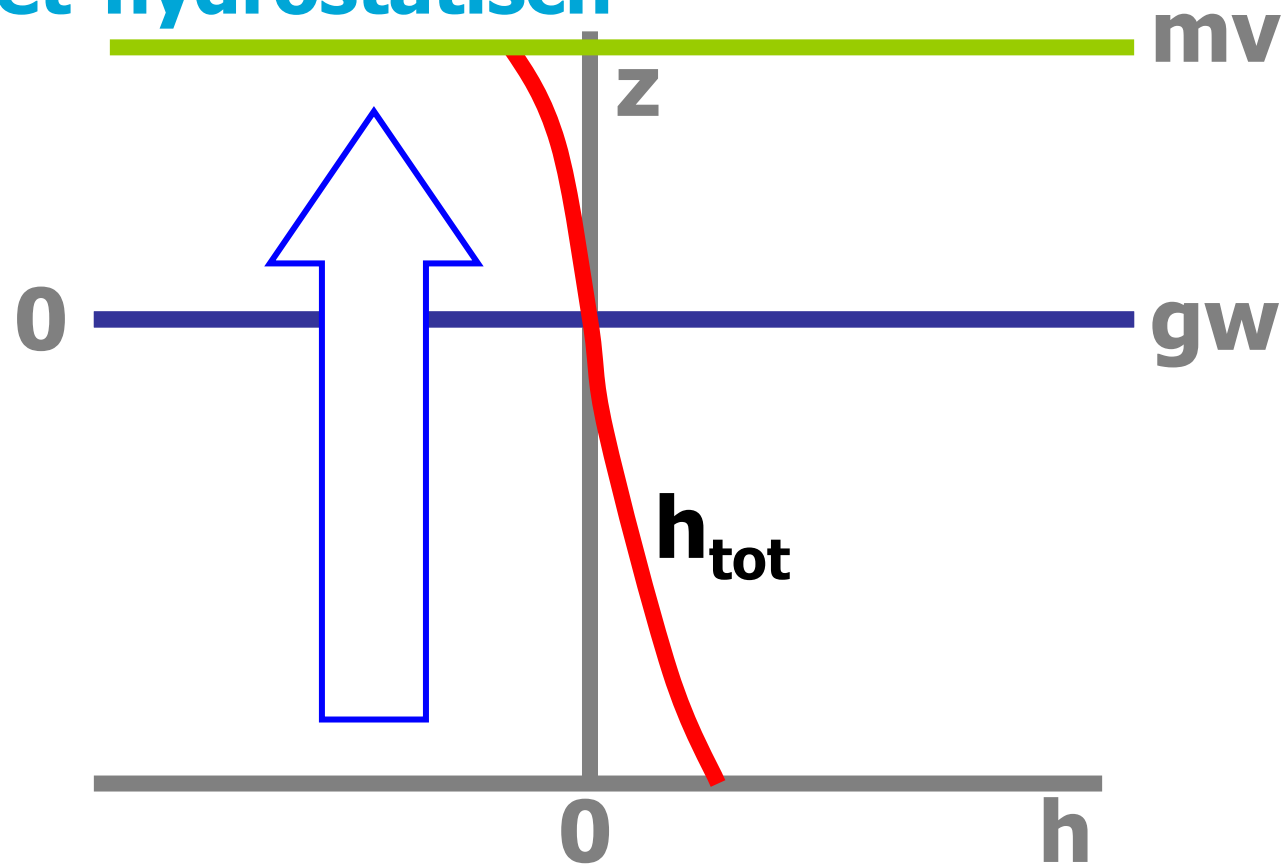
2 Potentiaal

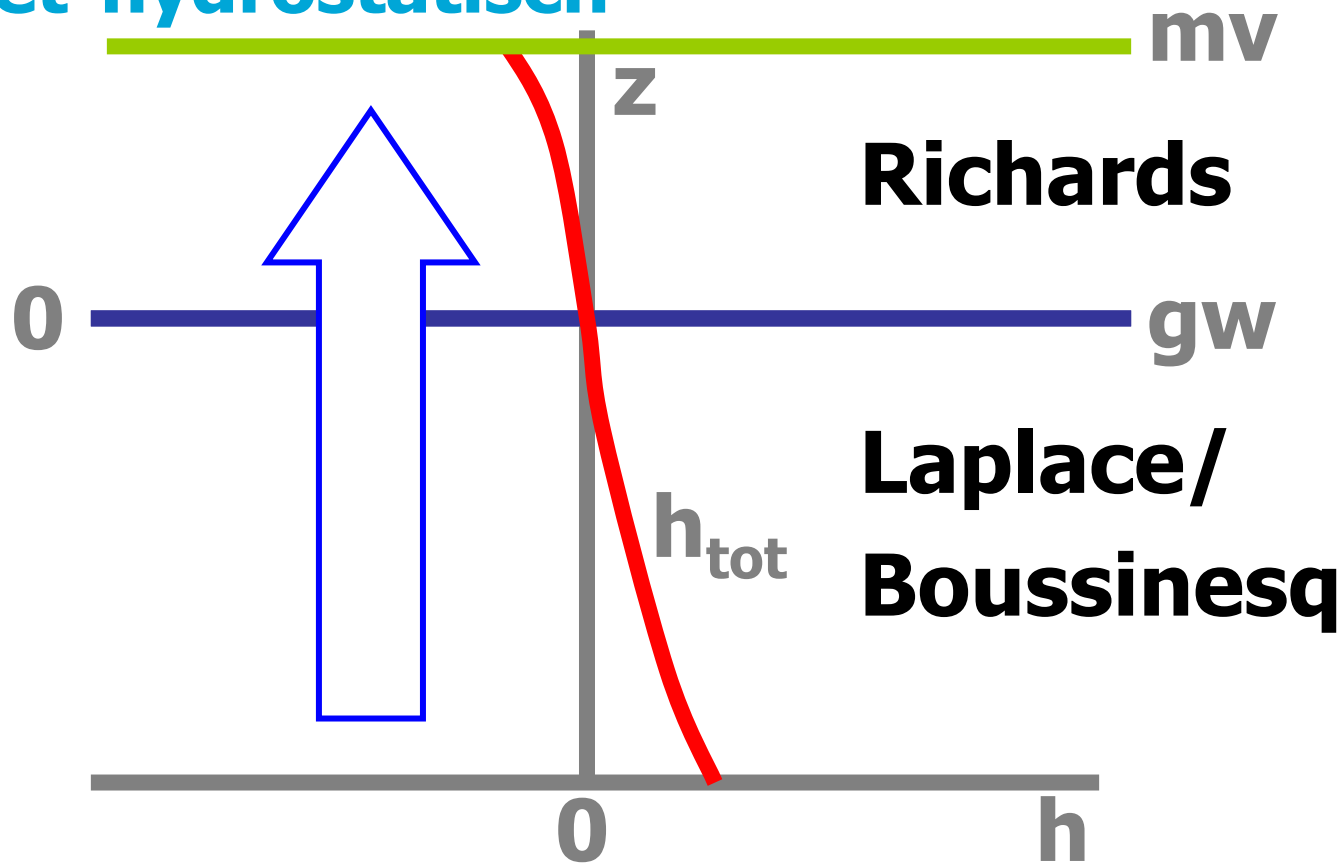
2 Potentialiaal

Niet-hydrostatisch

2 Potentiaal

Niet-hydrostatisch

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Water in de bodem:

1. Wateroverlast in de stad

2. Potentiaal

3. Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

4. Drainage formules

5. Een droog huis

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Darcy+Continuiteit=Laplace

Darcy-Laplace=Continuiteit?

Euler (vs Lagrange)

B

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace

$$\frac{\partial^2 h}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 h}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 h}{\partial z^2} = 0$$

$$\nabla^2 h = 0$$

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace

$$\nabla^2 h = 0$$

- **Waar Ks?**
- **Waar is tijd?**

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace

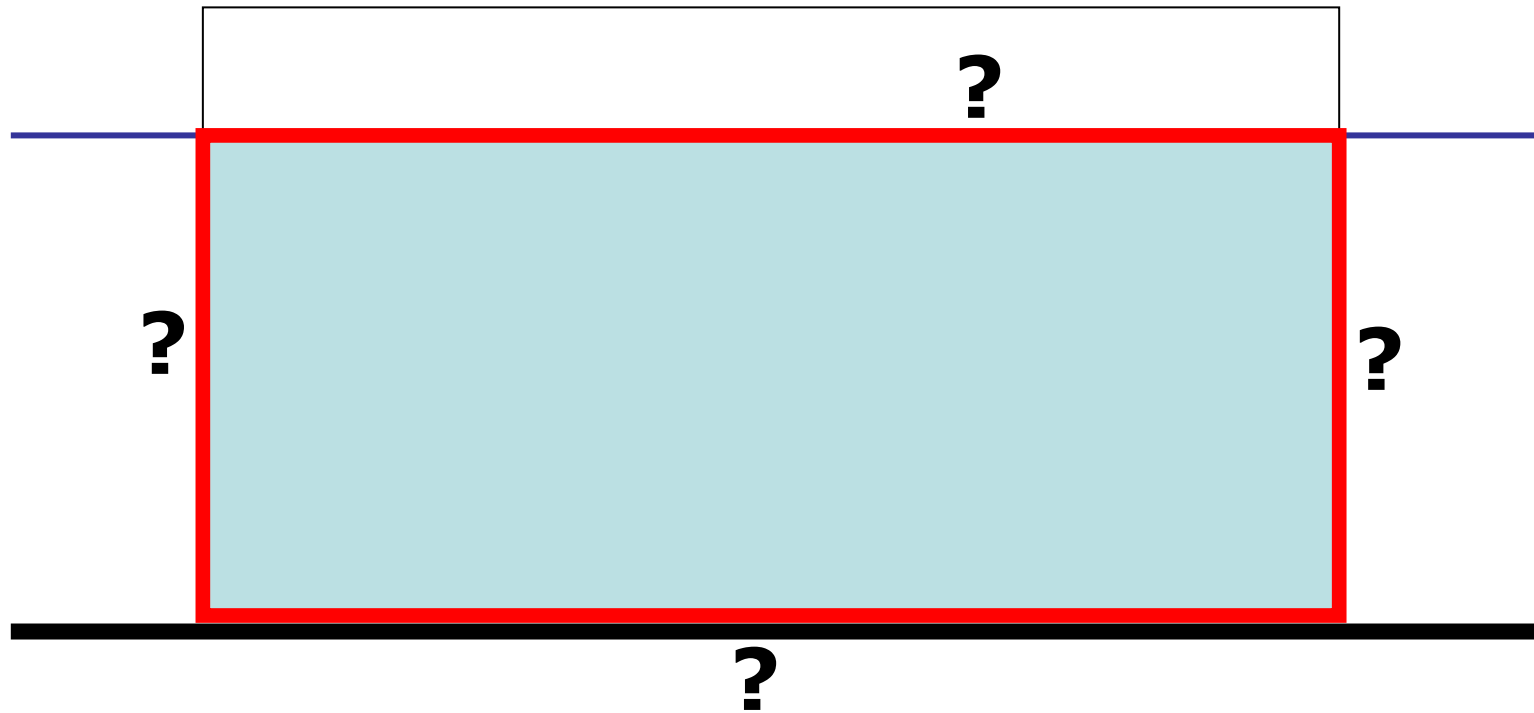
$$\nabla^2 h = 0$$

- **Waar Ks?**
- **Waar is tijd?**

Randvoorwaarde probleem

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace randvoorwaarden

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace 2D

$$\frac{\partial^2 h}{\partial x^2} = -\frac{\partial^2 h}{\partial y^2}$$

$$e^x * \left\{ \begin{array}{l} \sin y \\ \cos y \end{array} \right. \text{ of } \left. \begin{array}{l} \sin x \\ \cos x \end{array} \right\} * e^y$$

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace 2D

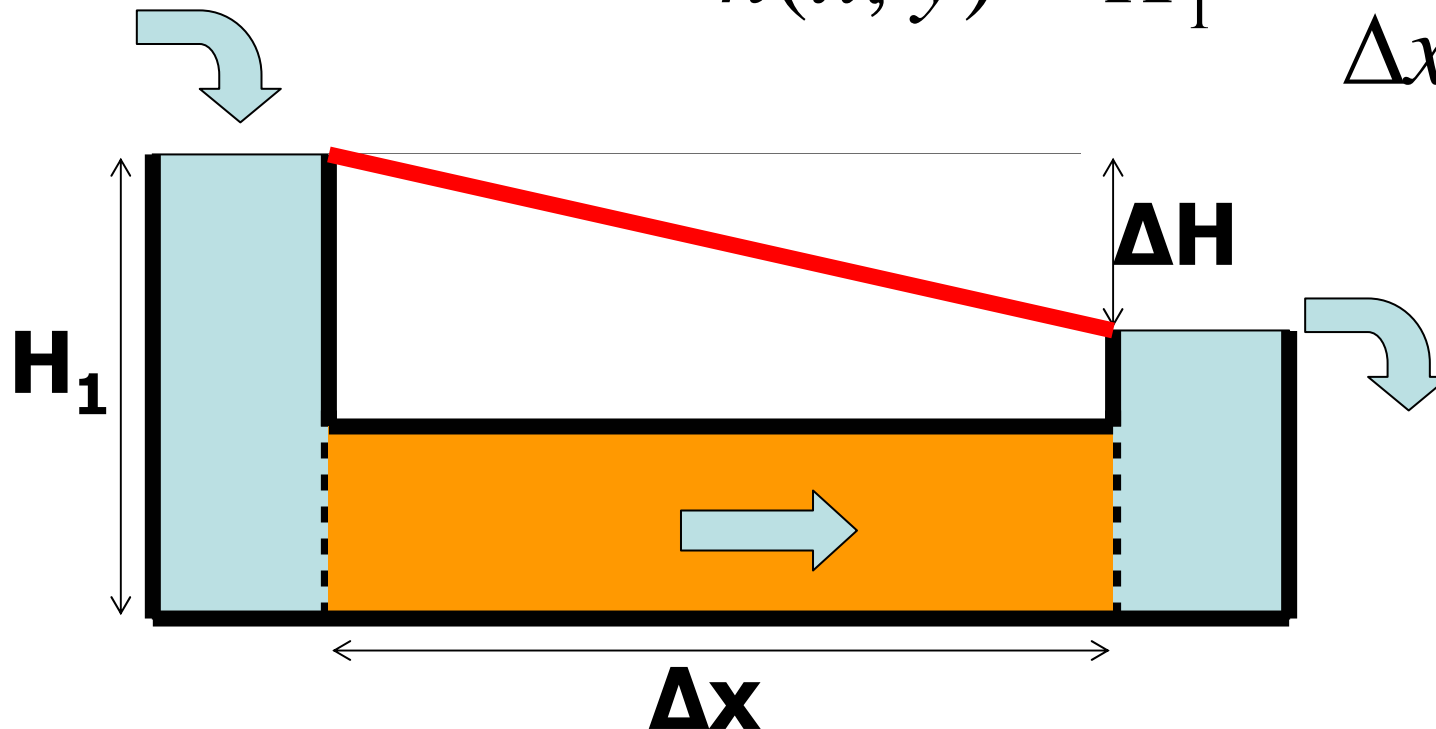
$$\frac{\partial^2 h}{\partial x^2} = - \frac{\partial^2 h}{\partial y^2}$$

$$h(x, y) = \sum A_n \sin nx \cdot e^{ny} + \dots$$
$$+ B \cdot x + C \cdot y + D$$

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

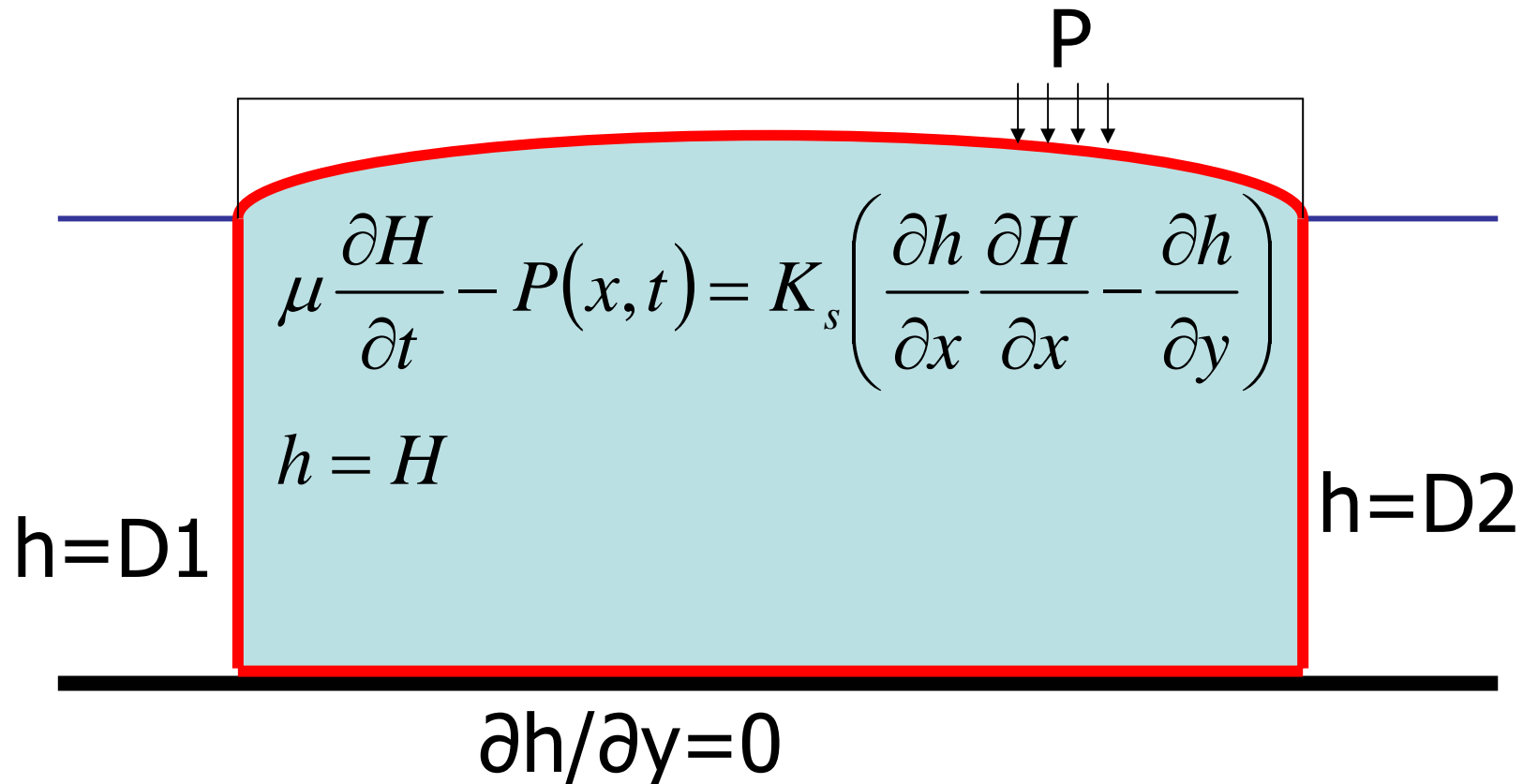
Laplace 2D

$$h(x, y) = H_1 - \frac{\Delta H}{\Delta x} \cdot x$$

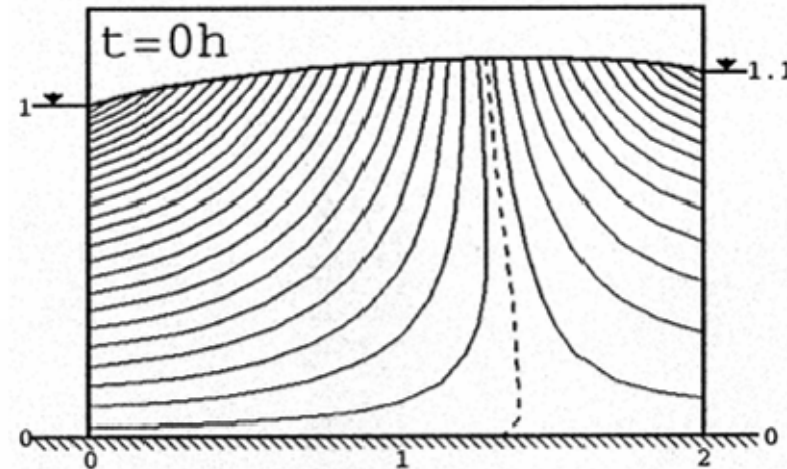
3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace - Vrije randvoorwaarde!

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace 2D

$$\varphi(x, y, t) = D + \frac{h_L - h_0}{L} x +$$

$$\sum_{n=1,3,\dots}^{\infty} \frac{4PL}{Kn^2\pi^2} \exp\left(-\frac{K}{\mu} \tanh\left(\frac{n\pi D}{L}\right) \frac{n\pi}{L} t\right) \sin\left(\frac{n\pi x}{L}\right) \frac{\cosh\left(\frac{n\pi y}{L}\right)}{\sinh\left(\frac{n\pi D}{L}\right)}$$

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Laplace numeriek:

- **Finite difference**
- **Boundary elements**
- **Finite elements**

MODFLOW

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Dupuit aanname:

Verticale verdeling potentiaal

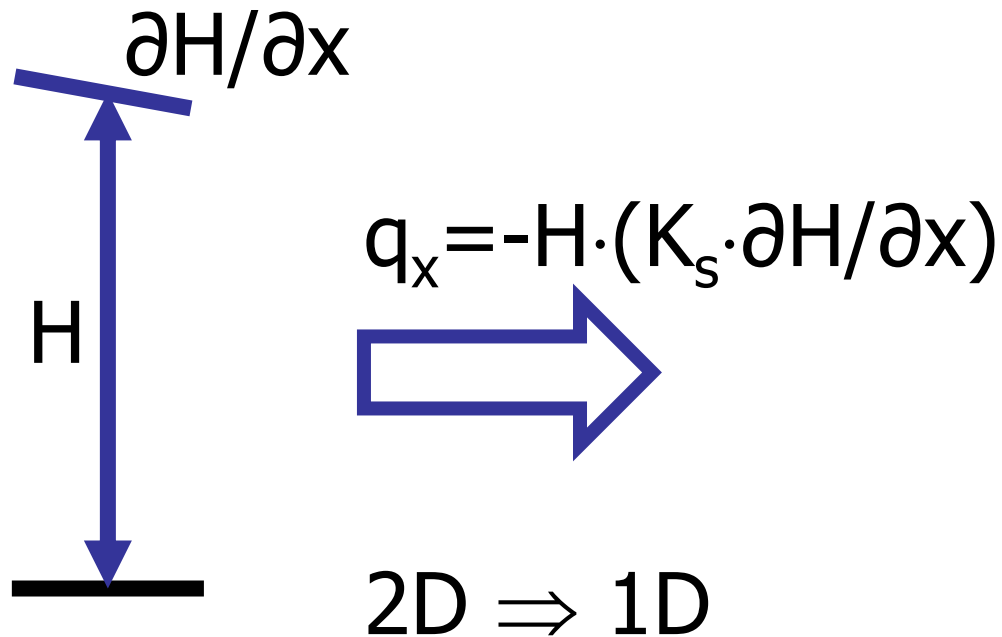
$\approx$

Hydrostatisch

**Verticale energie verliezen zijn
verwaarloosbaar tov horizontale energie
verliezen.**

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

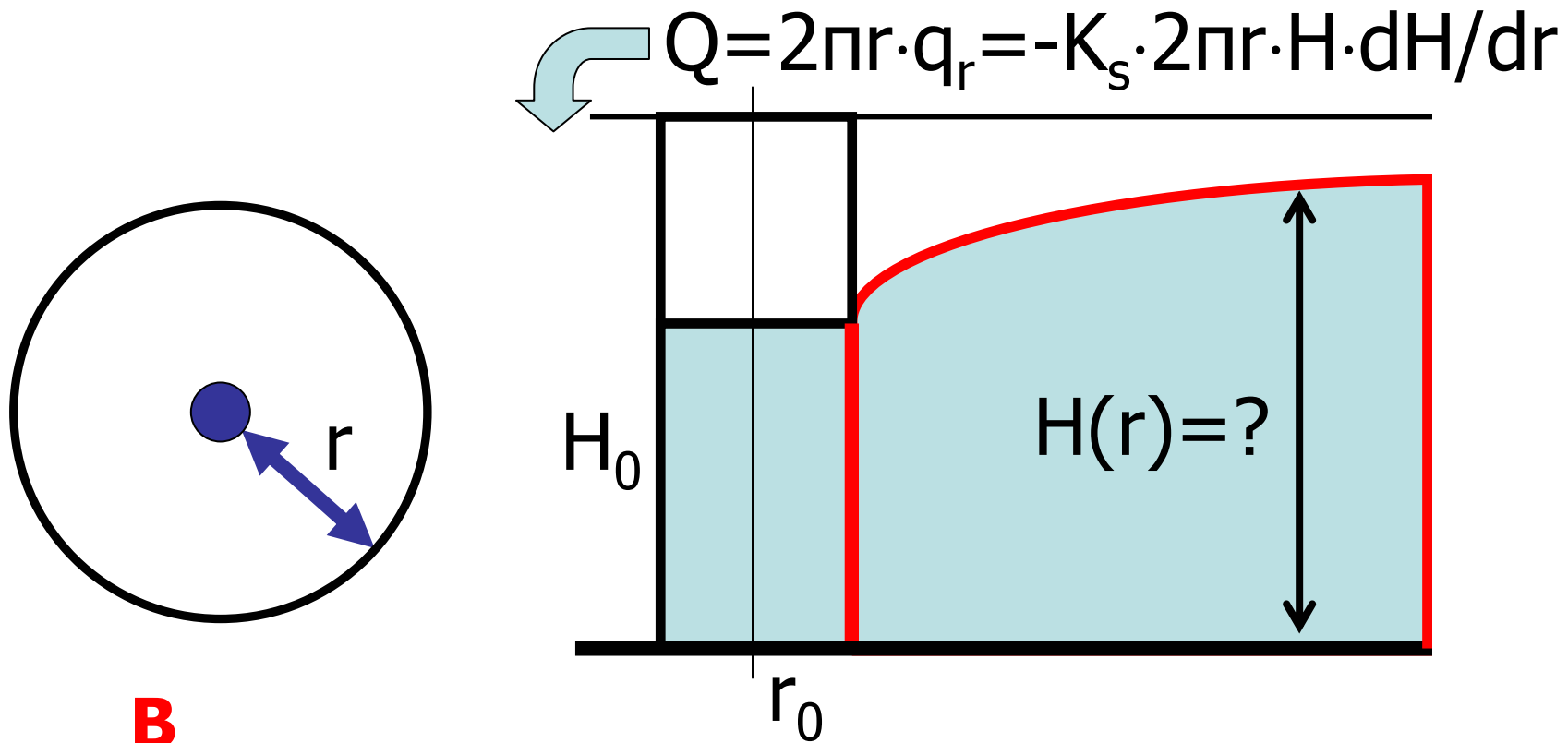
Dupuit aanname:

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

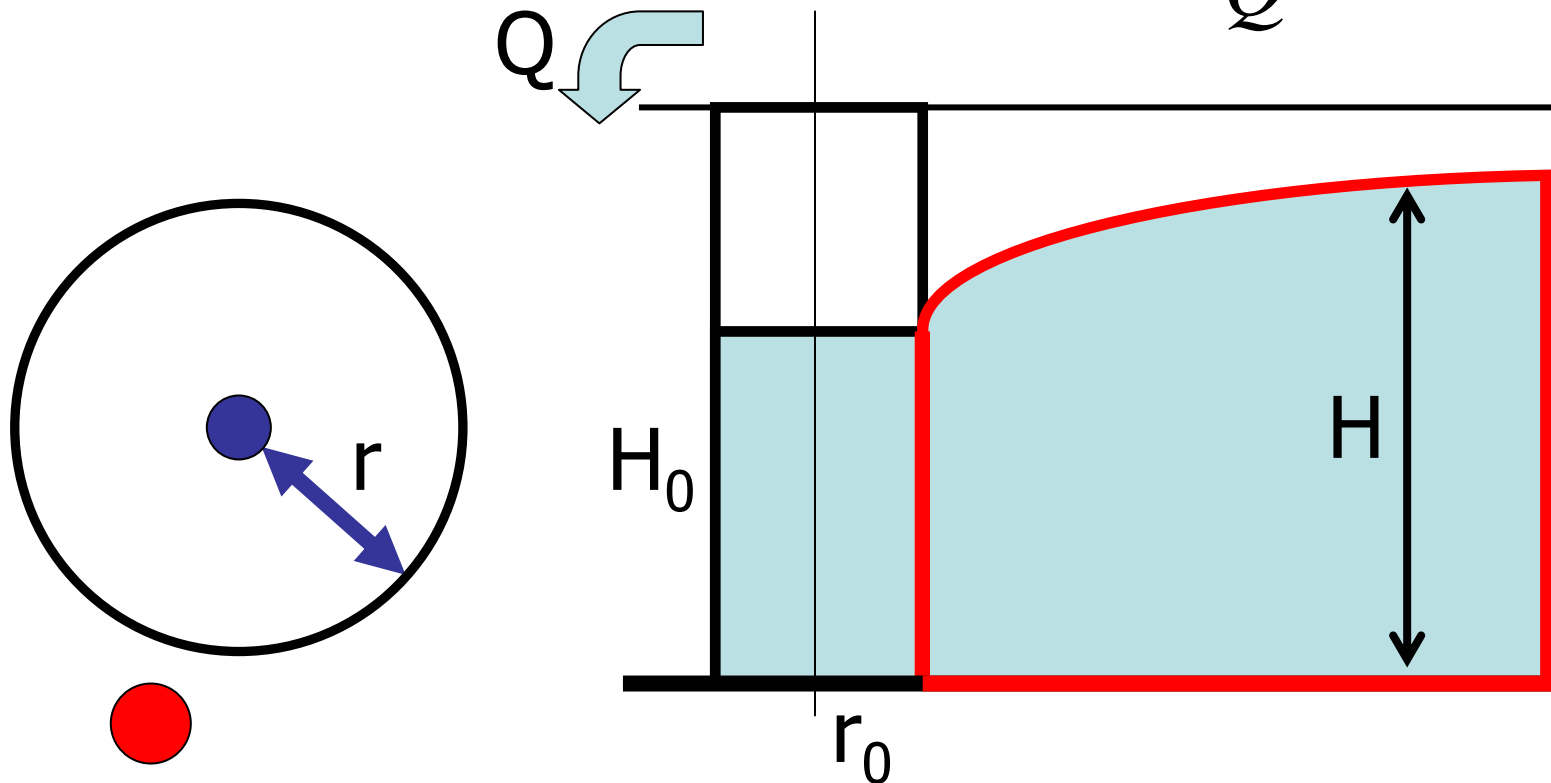
Stroming naar put

B

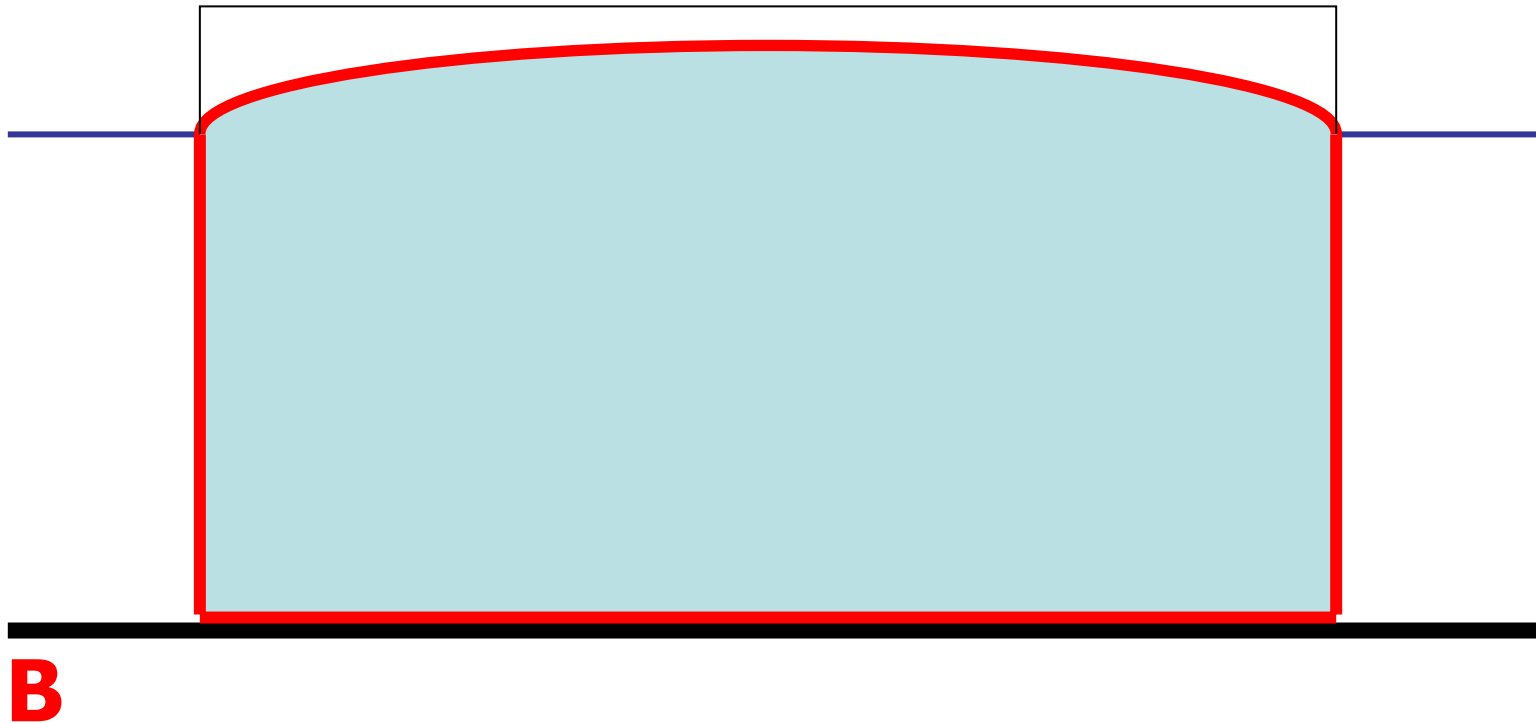
3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Stroming naar put $\ln(r/r_0) = \frac{-\pi K_s}{Q} (H^2 - H_0^2)$

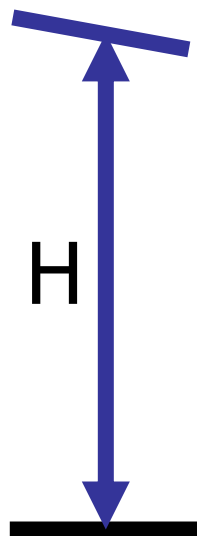
3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Boussinesq=Laplace+Dupuit

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Boussinesq:

The diagram shows a vertical blue double-headed arrow representing the height H of a water column. The top boundary is a thin blue horizontal line, and the bottom boundary is a thick black horizontal line. The letter H is placed to the left of the arrow.

$$\frac{\partial H}{\partial t} = \frac{P}{\mu} + \frac{1}{2} \frac{K_s}{\mu} \left(\frac{\partial^2 H^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 H^2}{\partial y^2} \right)$$

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Boussinesq: Ça suffit!

Numerieke oplossing

Rolf Hut, Naziema Joeman, Niels Vergeer:

Zanddammen

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Zanddammen

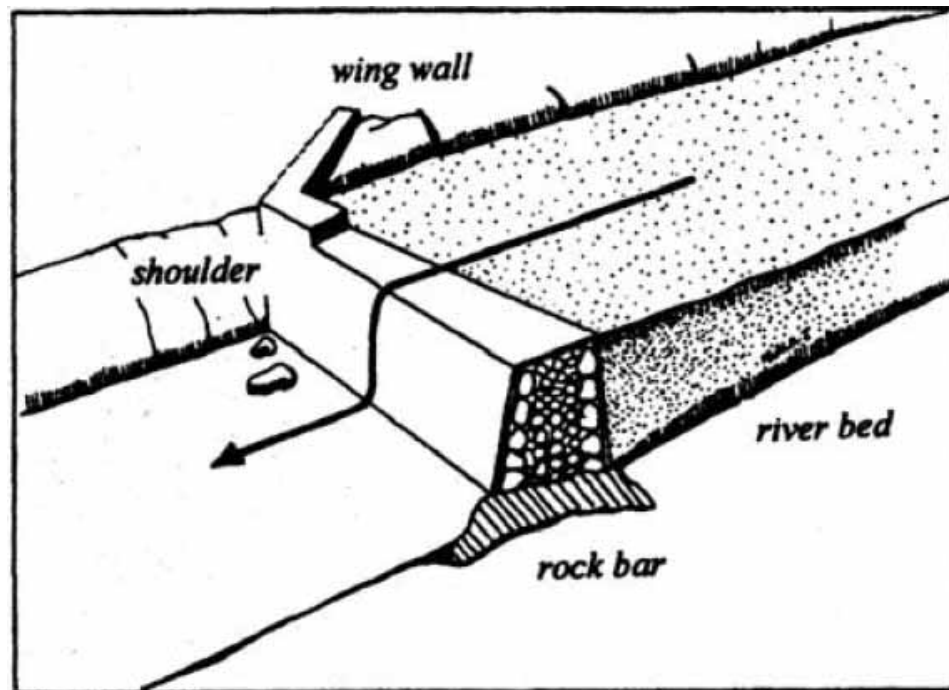

Rolf Hut, Naziema Joeman en Niels Vergeer

CT3011 2: Water in de bodem

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Zanddammen

Rolf Hut, Naziema Joeman en Niels Vergeer

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Zanddammen

1 day after rain

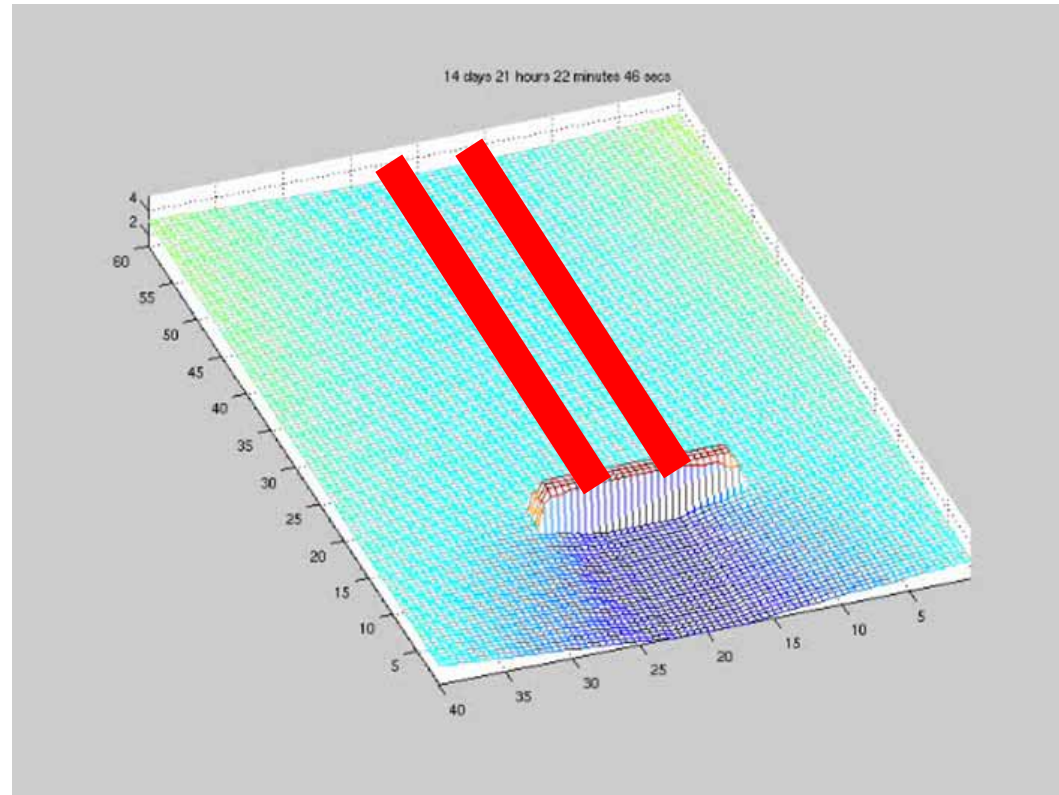
3 weeks after rain

Rolf Hut, Naziema Joeman en Niels Vergeer

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Zanddammen

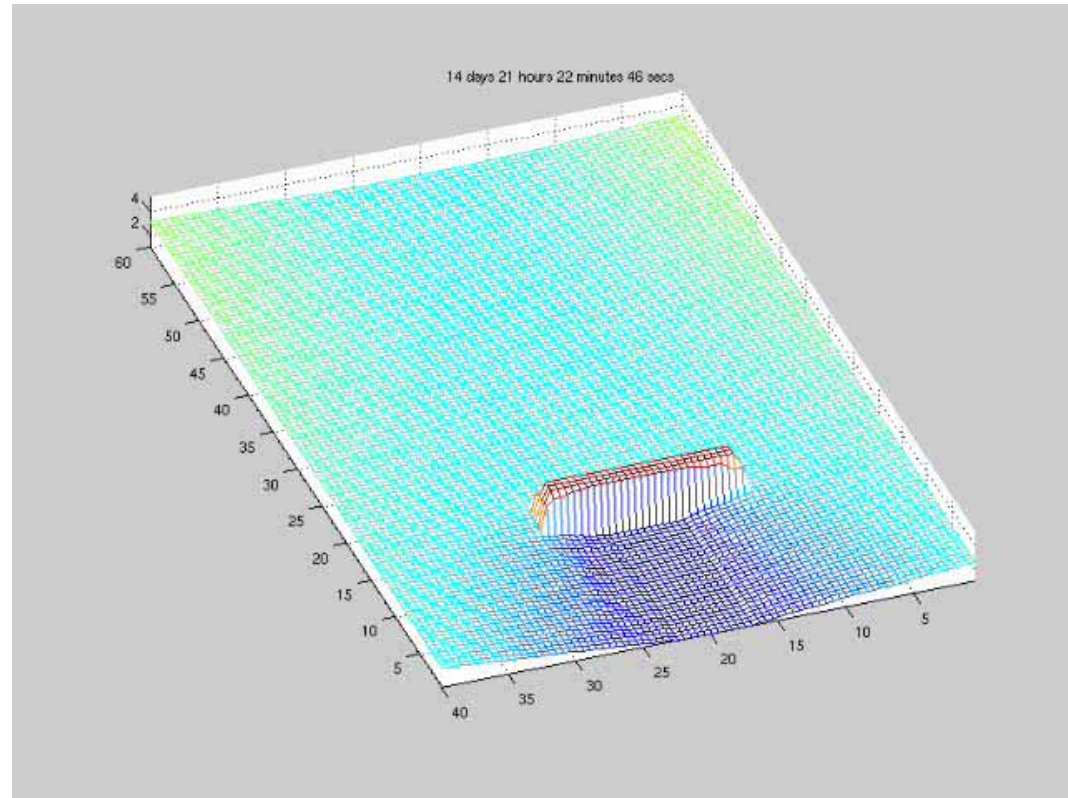

Rolf Hut, Naziema Joeman en Niels Vergeer

CT3011 2: Water in de bodem

3 Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq

Zanddammen

Rolf Hut, Naziema Joeman en Niels Vergeer

CT3011 2: Water in de bodem

4 Drainage formules

Water in de bodem:

1. Wateroverlast in de stad
2. Potentiaal
3. Darcy $\rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq
- 4. Drainage formules**
5. Een droog huis

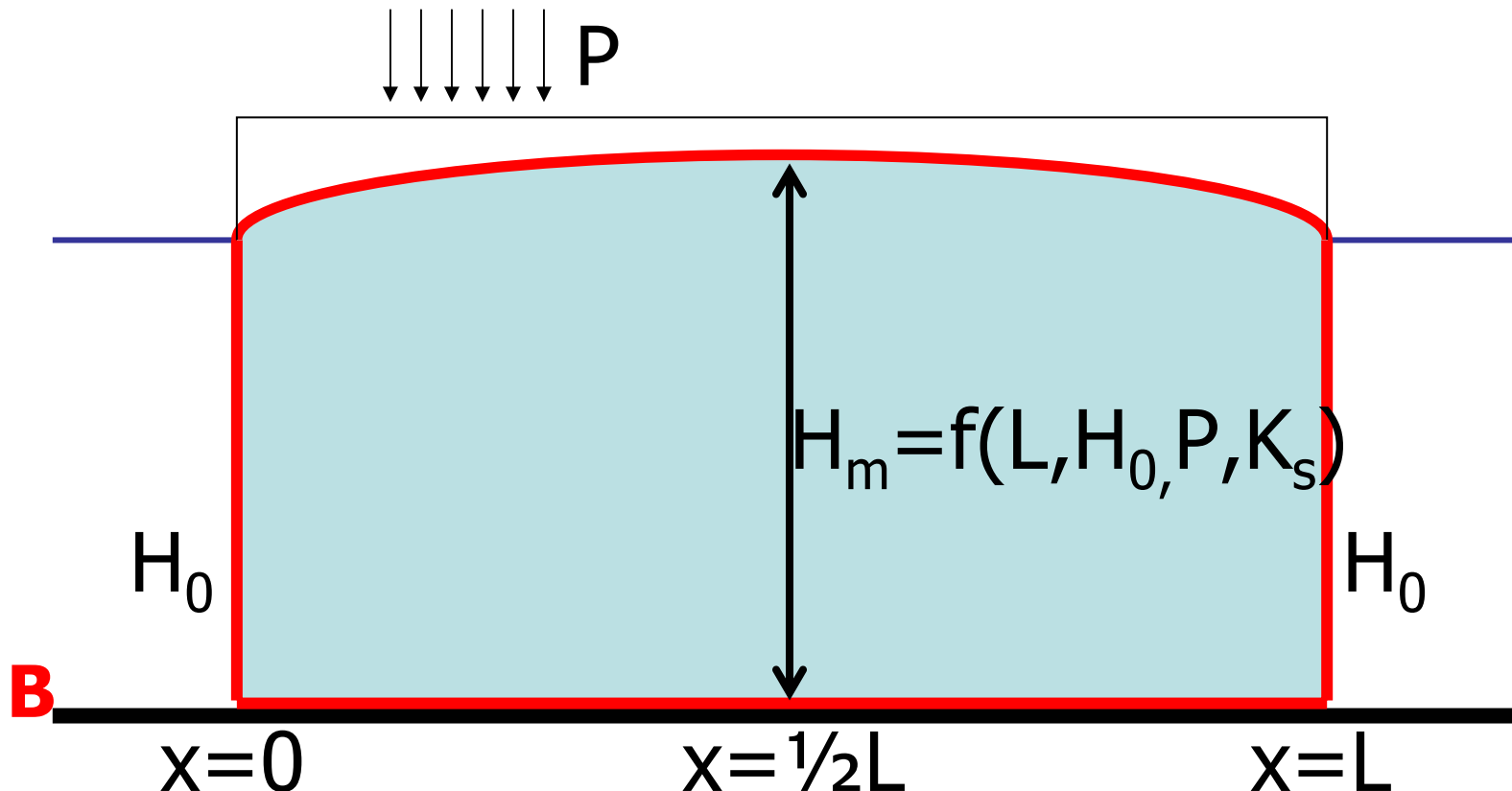
4 Drainage formules

- **Vele drainage formules**
- **Verschillende geometrieën**
- **Dynamisch/statisch**

4 Drainage formules

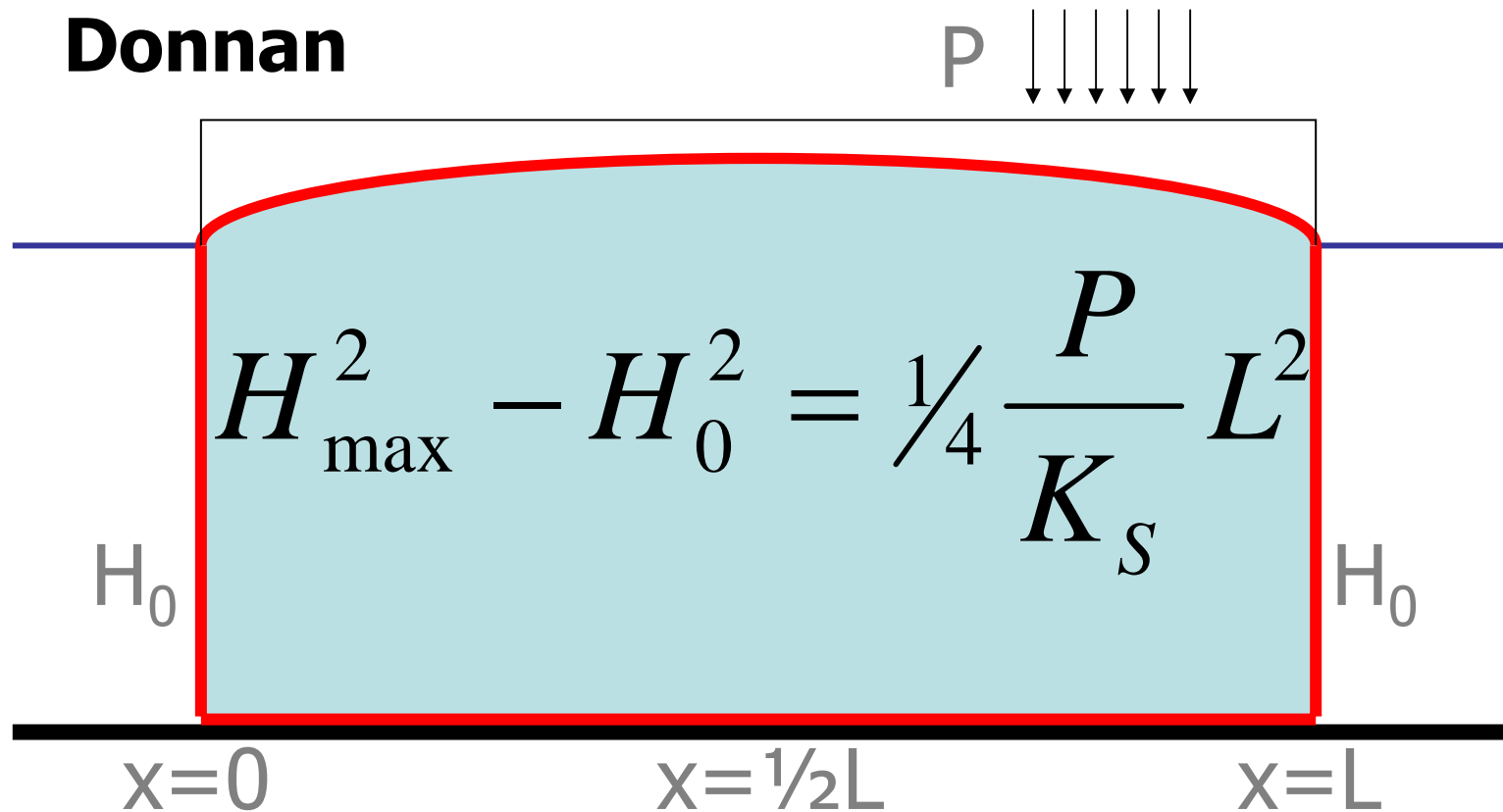
Donnan

$$\mu \frac{\partial H}{\partial t} = P + \frac{1}{2} K_s \left(\frac{\partial^2 H^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 H^2}{\partial y^2} \right)$$

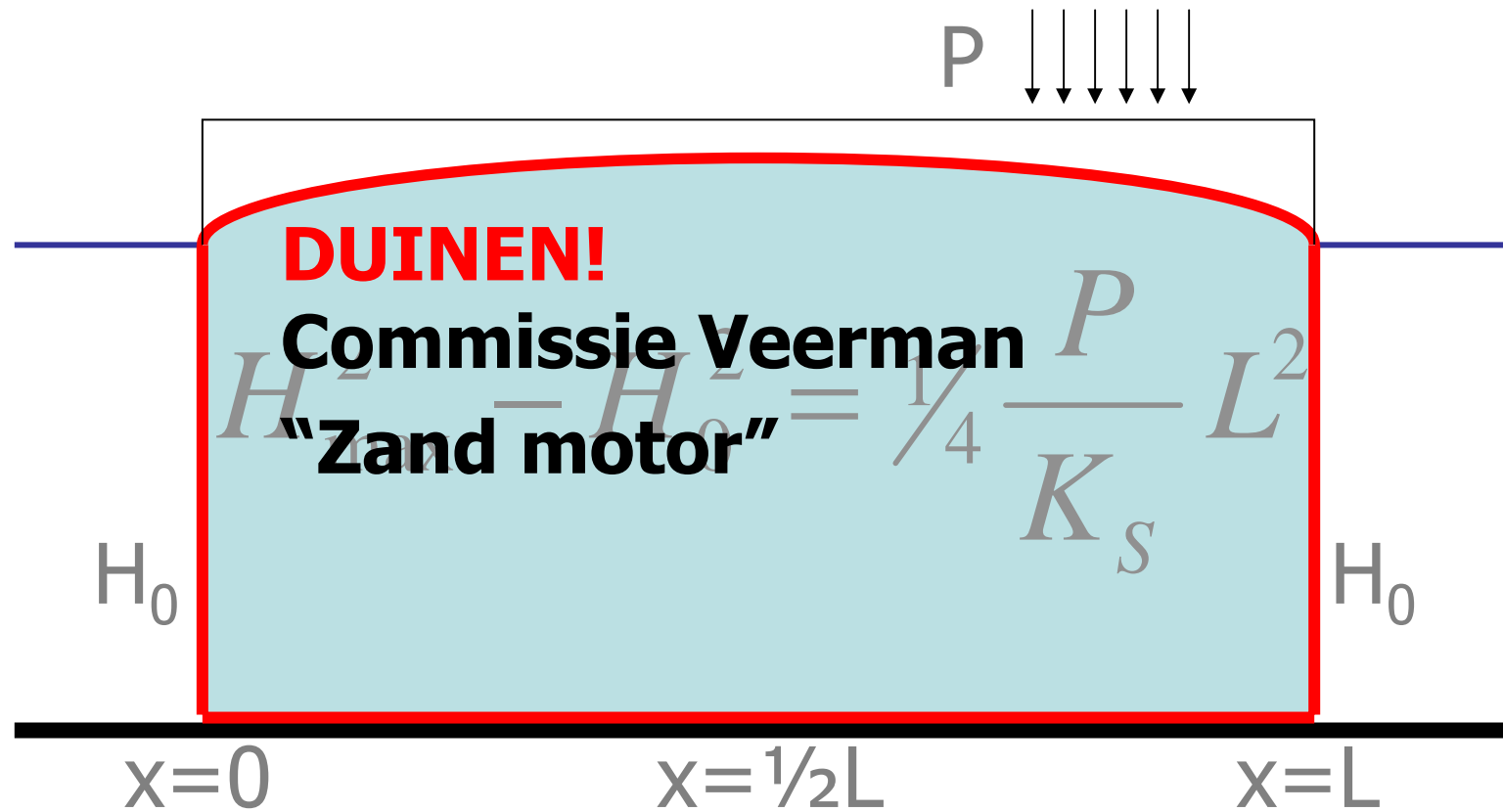

4 Drainage formules

Donnan

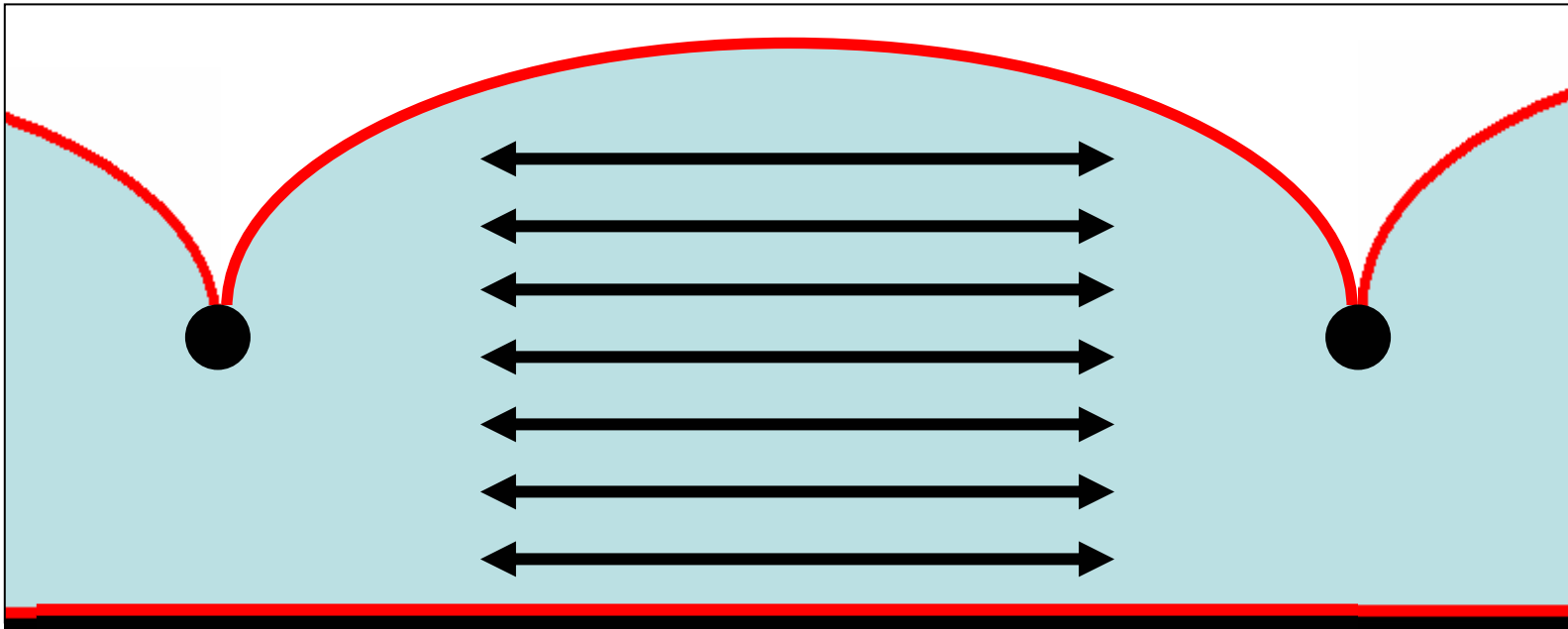

4 Drainage formules

4 Drainage formules

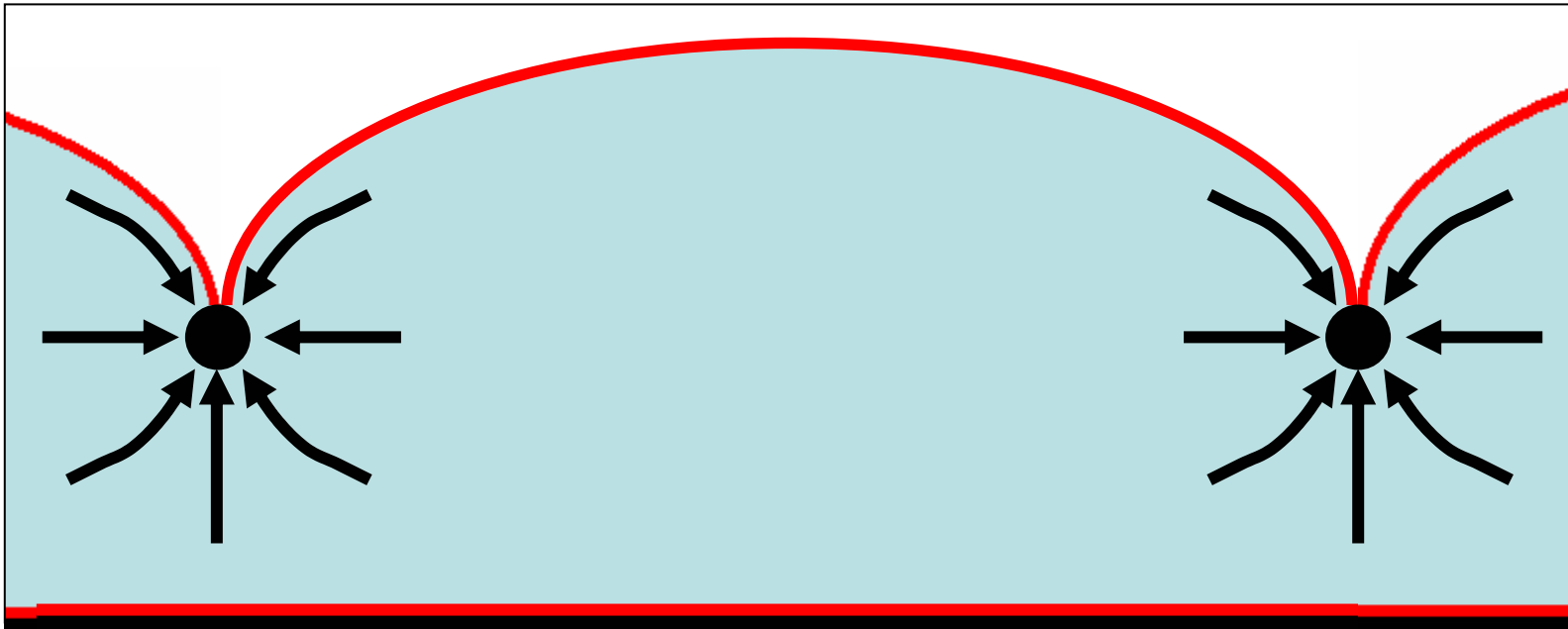
Hooghoudt: tussen drains Donnan

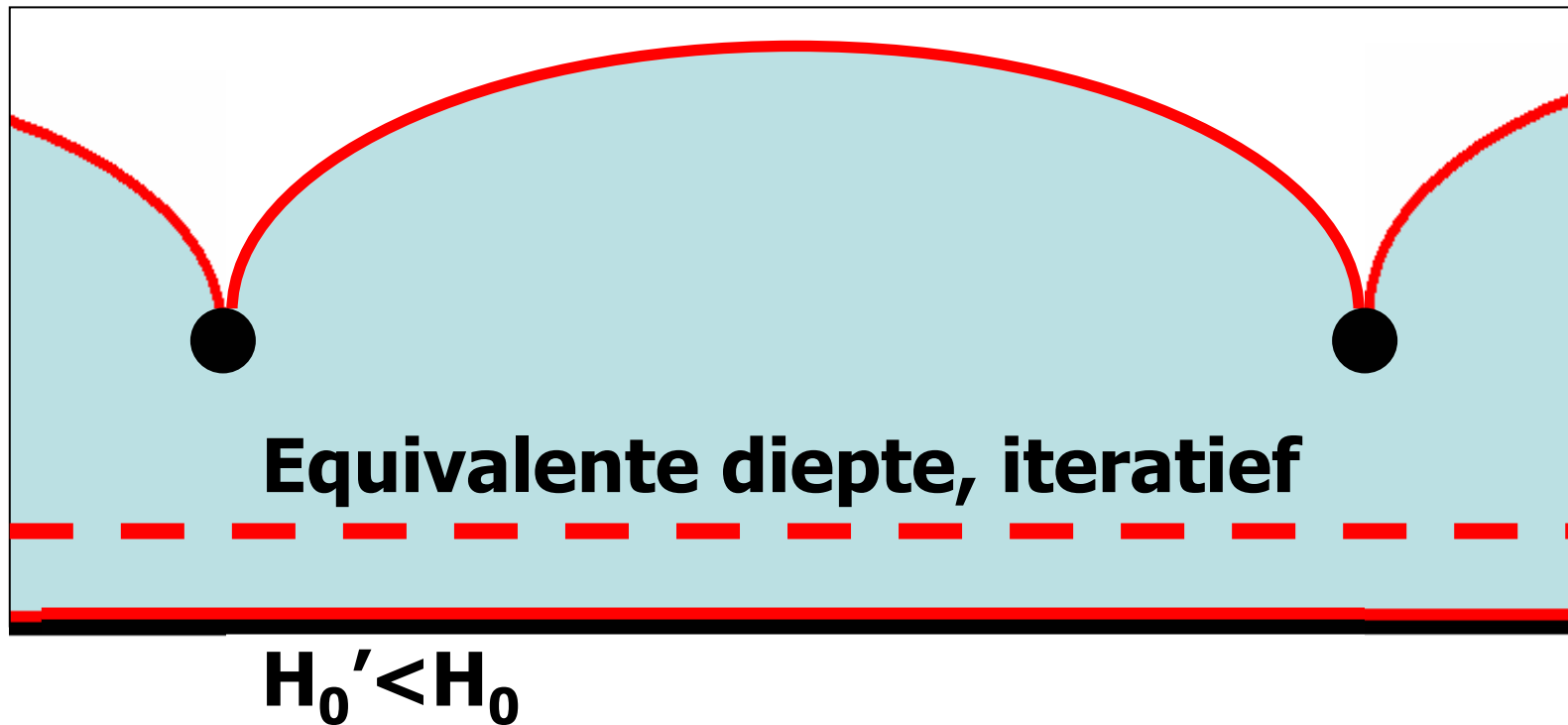
4 Drainage formules

Hooghoudt: nabij drains put

4 Drainage formules

Hooghoudt:

5 Een droog huis

Water in de bodem:

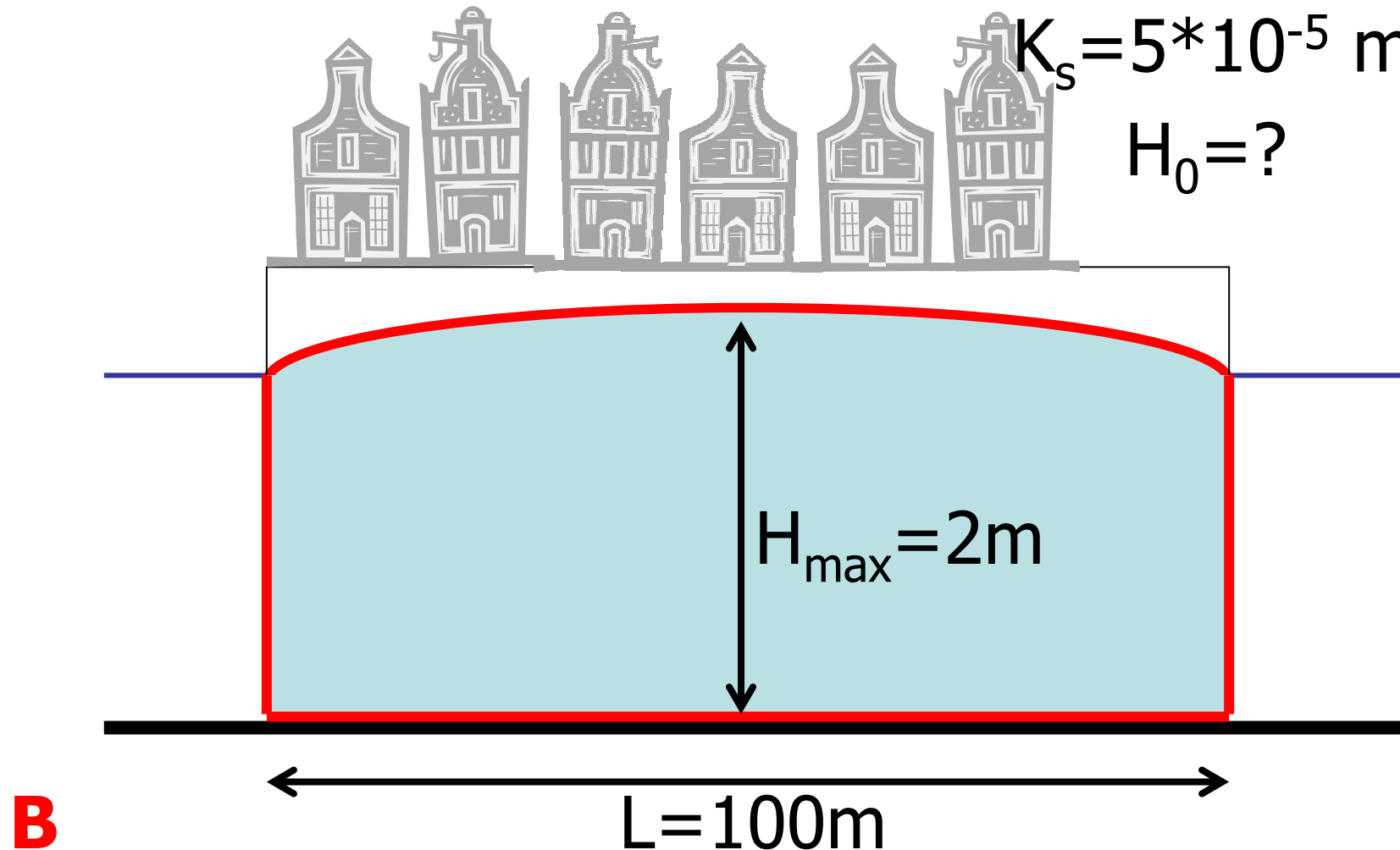
1. Wateroverlast in de stad
2. Potentiaal
3. Darcy $\Rightarrow$ Laplace $\Rightarrow$ Boussinesq
4. Drainage formules
- 5. Een droog huis**

5 Een droog huis

$$P = 150 \text{ mm/M}$$

$$K_s = 5 \cdot 10^{-5} \text{ m/s}$$

$$H_0 = ?$$

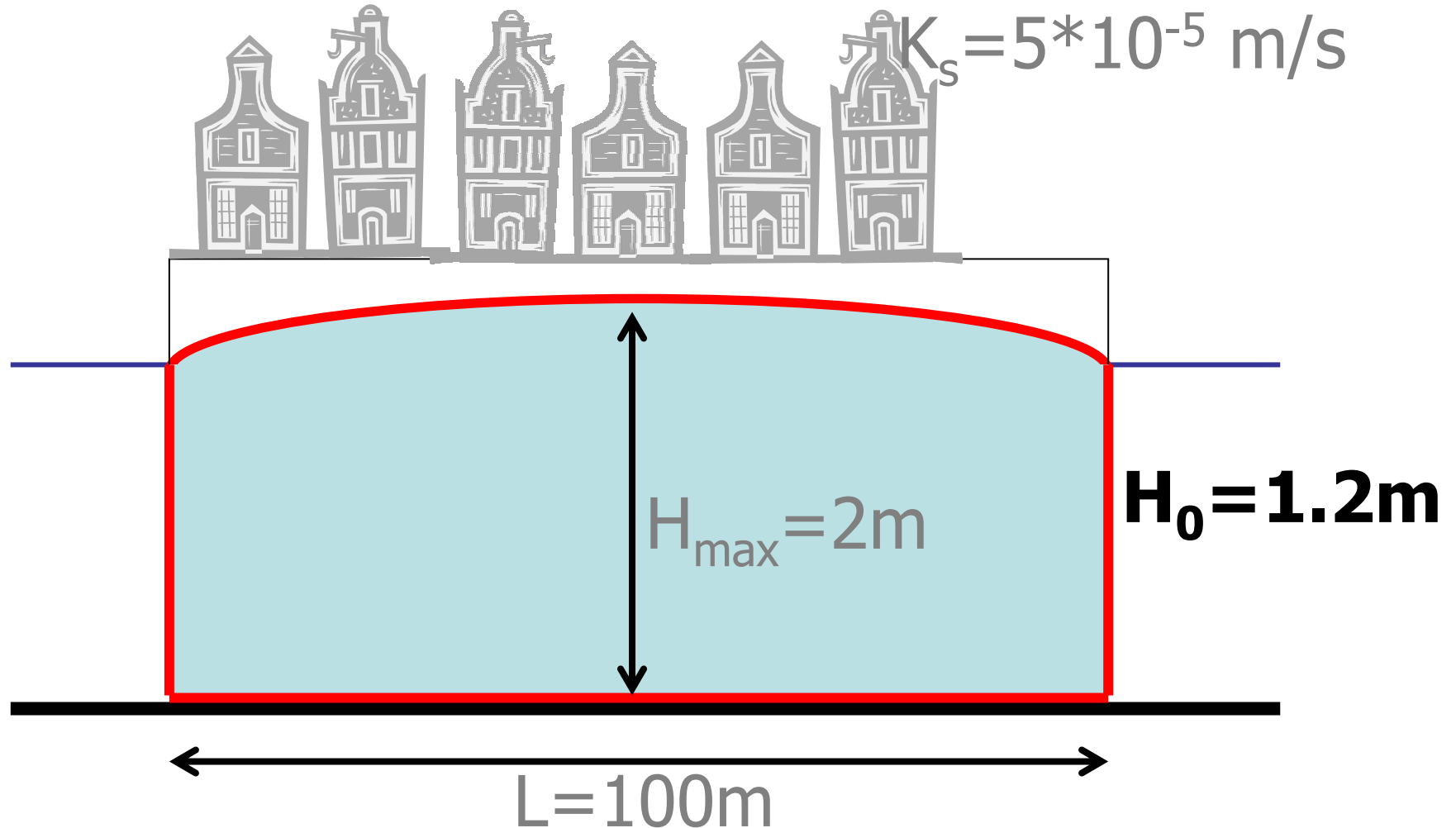

B

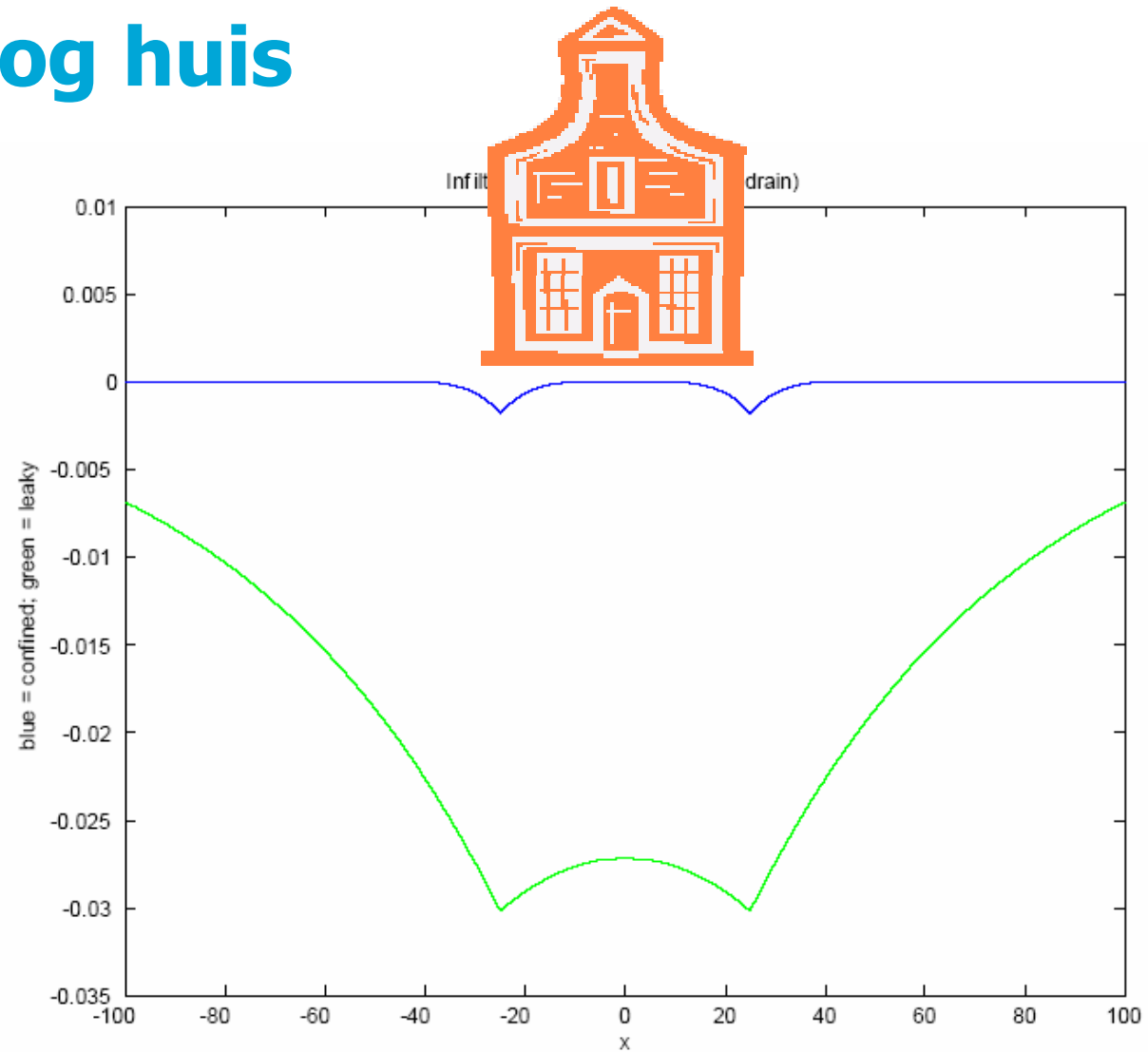
5 Een droog huis

$P=300\text{mm/m}$

$K_s=5 \cdot 10^{-5} \text{ m/s}$

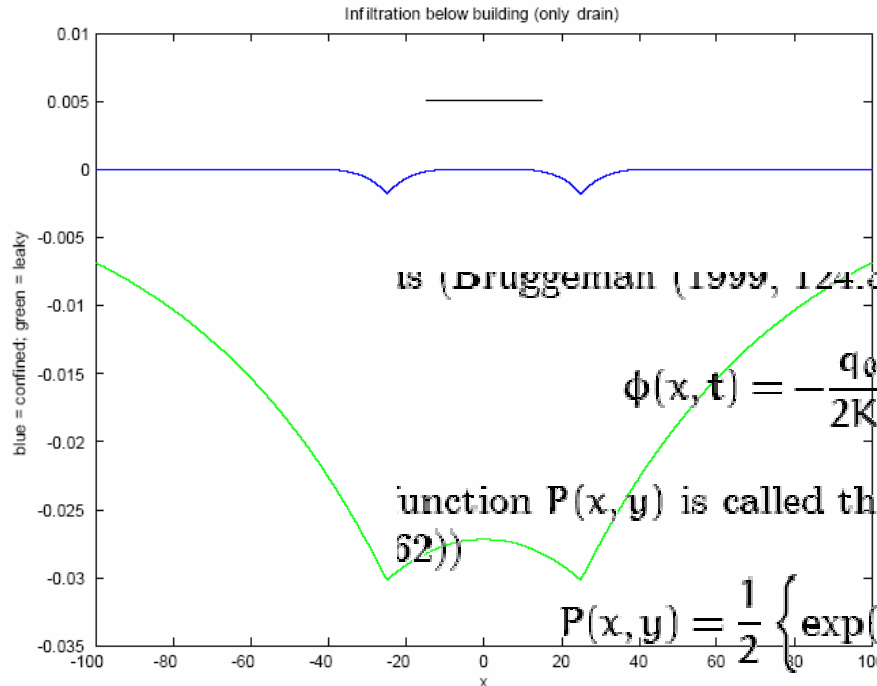

5 Een droog huis

5 Een droog huis

Leuk voor
project of
afstuderen...

$$\phi(x, t) = -\frac{q_0 \lambda}{2KD} P_{\text{conj}} \left(\frac{|x|}{2\lambda}, \sqrt{\eta t} \right), \quad \eta = \frac{1}{\beta^2 \lambda^2} = \frac{1}{cS},$$

unction $P(x, y)$ is called the "Conjugate Polder Function" and is defined (52))

$$P(x, y) = \frac{1}{2} \left\{ \exp(2x) \operatorname{erfc} \left(\frac{x}{y} + y \right) - \exp(-2x) \operatorname{erfc} \left(\frac{x}{y} - y \right) \right\}.$$

add two such solutions (21), but now located at $x = -W$ and $x = W$, res

$$\phi(x, t) = -\frac{q_0 \lambda}{2KD} \left\{ P_{\text{conj}} \left(\frac{|x+W|}{2\lambda}, \sqrt{\eta t} \right) + P_{\text{conj}} \left(\frac{|x-W|}{2\lambda}, \sqrt{\eta t} \right) \right\}$$

for the effect of $p_0 = 0$, and $q_0 \neq 0$ for the confined and the leaky case

5 Een droog huis

Figuur 5: proefopstelling lab

Leuk voor project
of afstuderen...

Stijn de Jong
Jop Jansen
Bachelor Eindwerk

5 Een droog huis

Leuk voor project
of afstuderen...

Stijn de Jong
Jop Jansen
Bachelor Eindwerk